

Jaarverslag

2014-2015

Inhoud

INHOUD	3
1 INLEIDING	7
2 BEMEFA, DE BEROEPSVERENIGING.....	9
2.1 LEDEN	9
2.2 WERKGROEPEN.....	9
2.3 BEMEFA-TEAM.....	9
3 COMMUNICATIE.....	10
3.1 NIEUWSBRIEVEN	10
3.2 WEBSITE.....	10
4 VOEDSELVEILIGHEID	11
4.1 EÉN FEDERATIE MET MEERDERE BEMONSTERINGSPLANNEN.....	11
4.1.1 Het sectorale bemonsteringsplan – De principes.....	11
4.1.2 Meerdere (specifieke) bemonsteringsplannen	14
4.1.3 Het sectoraal bemonsteringsplan 2014.....	15
4.1.4 HFA (Healthy Farming Association)	17
4.1.5 Individuele analyses.....	17
4.2 CONTAMINATIES	18
4.3 EARLY WARNING SYSTEM (EWS).....	19
4.4 WERKGROEPEN HACCP EN KERNVOEDERFABRIKANTEN.....	20
4.5 OVOCOM VZW.....	20
4.5.1 Autocontrolegids Diervoeders – Nieuwe versie	21
4.5.2 GMP Dierenvoeders en Autocontrolegids Diervoeders – Equivalentie	21
4.5.3 Internationaal	21
4.5.3.1 EFISC.....	21
4.5.3.2 Coceral.....	22
4.5.3.3 GAFTA.....	22
4.5.3.4 GMP+.....	22
4.5.3.5 GBP AC (Oqualim).....	23
4.5.3.6 QS	23
4.5.4 Platform voor internationaal crisismanagement	23

4.6	POLIS PRODUCTAANSPRAKELIJKHEID & RECALL	24
4.7	FAVV (RAADGEVEND COMITÉ).....	24
4.7.1	Activiteitenverslag 2013	24
4.7.2	Publicatie inspectieresultaten B2C.....	25
4.8	FAVV (INTERN AUDIT COMITÉ)	25
5	KWALITEIT.....	26
5.1	GENERIEK LASTENBOEK RUNDVLEES.....	26
5.2	BELPORK.....	26
5.2.1	AB-Register	26
5.2.2	QS.....	27
5.2.3	Kwaliteitslastenboek (inhoudelijk)	27
5.3	BELPLUME.....	28
5.4	CODIPLAN/VEGAPLAN	28
5.5	IKM.....	29
5.6	PLATFORM LASTENBOEKBEHEERders	29
6	MAATSCHAPPIJ	31
6.1	ANTIBIOTICAREDUCTIE.....	31
6.1.1	Actieplan BEMEFA Antibioticareductie	31
6.1.2	Convenant Gemedicineerde voeders	32
6.1.3	AMCRA.....	32
6.1.4	Veldproef.....	32
6.1.5	Antibiotica datacollectie.....	33
6.2	ARBEIDSVEILIGHEID.....	34
6.3	SANITAIR.....	35
6.3.1	Interventiefonds Salmonella	35
6.3.2	Vogelgriep.....	36
6.3.3	PED-virus.....	36
7	MILIEU EN DUURZAAMHEID	38
7.1	DUURZAAMHEID	38
7.1.1	Platform Maatschappelijk verantwoorde diervoederstromen	38
7.1.1.1	Aankoop duurzaam gecertificeerde soja.....	39
7.1.1.2	ActiePlan Alternatieve eiwitbronnen.....	41

7.1.1.3	<i>Sustainability Committee</i>	42
7.1.1.3.1	Soja – Europese Benchmark.....	42
7.1.1.3.2	Carbon Foot Print.....	43
7.2	MILIEU	44
7.2.1	Stofexplosie	44
7.2.2	Mestdecreet	45
7.2.2.1	<i>Pilootproject bedrijfsforfait</i>	46
7.2.2.2	<i>Regressierechten</i>	46
7.2.2.3	<i>BREF</i>	47
7.2.3	Laag-nutriëntenconvenant	47
8	EXPORT	49
8.1	BOYCOT RUSLAND	49
8.2	BEMONSTERINGSPLAN EXPORT	49
8.3	EXPORTACTIVITEITEN.....	50
9	ORGANISATIES	51
9.1	INTERNATIONAAL	51
9.1.1	<i>SecureFeed</i>	51
9.1.2	<i>NEVEDI</i>	52
9.1.3	<i>GMP+ Internationaal</i>	52
9.1.4	<i>KAT</i>	52
9.1.5	<i>FEFAC</i>	53
9.1.5.1	<i>Werkgroepen</i>	53
9.1.6	<i>QS</i>	54
9.2	NATIONAAL	54
9.2.1	<i>KVBM & Maaldersvereniging</i>	54
9.2.2	<i>BEPEFA</i>	55
9.2.3	<i>VEPEK</i>	55
9.2.4	Ketenoverleg agrovoeding.....	55
9.2.4.1	<i>Werkgroep Gedragscode</i>	56
9.2.4.2	<i>Werkgroep Meerprijs</i>	56
9.2.4.3	<i>Werkgroep Duurzaamheid</i>	56
9.2.4.4	<i>Werkgroep Kwaliteit runderen</i>	57
9.2.4.5	<i>Werkgroep Kwaliteit varkens</i>	57
9.2.5	<i>SALV</i>	57
9.2.6	<i>VCM</i>	58

9.2.7	VILT	58
10	OPEIDINGEN	59
10.1	INKOOP EN CONTRACTEN	59
10.2	STOFEXPLOSIE	59
10.3	ARBEIDSVEILIGHEID	59
11	WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK.....	61
11.1	PROJECT INSECTEN.....	61
11.2	PROJECT SOJA	61
11.3	ILVO – GEBRUIKERSGROEP IDEAAL SLACHTGEWICHT	62
11.4	PROJECT RETENTIE	62
11.5	PROJECT RESIDUEN	63
12	TECHNIEK & INNOVATIE.....	64
12.1	FIJNDOSEERSYSTEEM	64
12.2	ELEKTRONISCH VOORSCHRIFT	64
12.3	GEMEDICINEERDE VOEDERS.....	65
12.3.1	Convenant zink	65
12.3.2	Enquête.....	66
12.4	FEED DESIGN LAB	66
13	STUDIEREIS CHINA	68

1 Inleiding

VERTICAAL, de nadruk op verticaal!

Alle onze kerntaken kunnen dit jaar (en dit zal de komende jaren ongetwijfeld ook zo blijven) het etiket "verticaal en ketengestuurd" meedragen. Meer dan ooit!

Onze topbepoornis is en blijft de voedselveiligheid, wat men er ook van moge denken. BEMEFA heeft van bij de aanvang volop de kaart "verticale aanpak binnen de diervoederketen" getrokken. Dit blijkt zonder meer een uitstekende beslissing geweest te zijn! Het leeuwendeel van de contaminaties in de diervoedersector is toe te schrijven aan inputs (voornamelijk grondstoffen en additieven). Een uitstekende kennis van de productieprocessen, het actueel houden van deze kennis en het delen van deze kennis dringt zich meer en meer op. De kennis vergaren maakt investeringen noodzakelijk in:

- contacten leggen
- het netwerk uitbouwen
- opleidingen verstrekken door onderlegde techneuten
- samenwerking met andere systemen uitbouwen.

De verticale oriëntatie van de voedselveiligheid kan zich echter niet beperken tot de diervoederketen. Deze moet een zeer intensieve communicatie opzetten met de andere schakels stroomafwaarts in de keten. Enerzijds om te wijzen op de valorisatie van de nevenstromen en anderzijds op het feit dat de verwerkende industrie moet beseffen welke inspanningen de diervoederindustrie zich getroost om zeer kort op de bal te spelen. Dit aspect verwaarlozen, leidt tot miscommunicatie, wantrouwen, onbegrip en zelfs onnodige maatregelen. Gelukkig heeft de diervoederindustrie in België hier van in het begin zwaar op ingezet. En dit werpt zijn vruchten af!

Sinds het opzetten van een voedselveiligheidssysteem werd het belang van internationale contacten onderkend. Dit belang neemt zowaar nog toe. Uitwisselbaarheden met buitenlandse systemen is een absolute noodzaak. We voeren immers heel wat grondstoffen in en exporteren heel wat voeders en intermediaire producten. Relatief nieuw is ook dat we ons moeten richten tot kwaliteitssystemen die eindproducten certificeren (KAT, QS, PASTUS, ...). We stellen ook een sterkere hang naar nationale of regionale clusters (of zien we hier een zeker protectionisme ontstaan?). Onze ondernemers moeten hier *ad rem* op reageren! Het heeft geen zin, zeker niet als exporterend land, om je te wentelen in een defensieve, protectionistische cocon! Integendeel! Onze ondernemers zijn ook meer en meer internationaal actief en moeten hun belangen verdedigen door samenwerking te promoten!

Ook de bestaande kwaliteitssystemen zoals Belpork, Belplume, Belbeef, Vegaplan, Codiplan en IKM zouden zich nog meer verticaal moeten oriënteren en structureren. BEMEFA heeft fors bijgedragen tot het uittekenen van de eerste krijtlijnen. Daarop moet nu verder gebreed worden om tot een efficiënte en geharmoniseerde ketenstructuur te komen. Let op! Ook hier loeren protectionistische reflexen om de hoek.

De export heeft eveneens nood aan een verticale aanpak. Dit heeft onze reis naar China meer dan ooit verduidelijkt. Een actieplan is opgemaakt om hier gevolg aan te geven. De export zal tevens een belangrijk item uitmaken van de thema's binnen het ketenoverleg agrovoeding.

Ook duurzaamheid vraagt een verticale en internationale aanpak. In heel het diervoedergebeuren nam BEMEFA het voortouw om een duurzaam initiatief uit te werken voor duurzaam gecertificeerde soja. Ons doel is bereikt: 400.000 ton wordt nu jaarlijks duurzaam gecertificeerd. Andere grondstoffen volgen... Het is wel belangrijk dat andere schakels stroomafwaarts concreet zouden beginnen inspelen op deze initiatieven en eisen opnemen in de lastenboeken gesteund door positieve beleidsmaatregelen. Boeren moeten een bonus krijgen voor de geleverde inspanningen. Het mag zeker niet uitvloeien naar een stigmatisering van bepaalde grondstoffen. Dierlijk vet bannen is geen duurzame maatregel. Lastenboeken ontwikkelen die beperkingen opleggen op het gebruik van soja is een onaanvaardbare strategie die we niet kunnen onderschrijven. We wensen geen negatieve, maar een positieve benadering. We wensen geen grondstoffen uit te sluiten, maar stellen voorwaarden op waaraan die grondstoffen moeten voldoen om wel aanvaard te blijven, zoals certificering van duurzame soja. En we lanceren deze oproep heel luid!

Een betere en faire prijsvorming van de eindproducten is en blijft een topbekommernis! Ook hier is een verticale aanpak noodzakelijk om in de allereerste plaats voldoende draagkracht te creëren bij de publieke opinie. De man in de straat moet overtuigd worden dat een betere prijs een noodzaak is voor de boer om te overleven en daarmee ook de toeleverende en de verwerkende industrie. We beschikken over een enorm potentieel aan *knowhow*, aan kennis, aan technische onderlegdheid, aan onderwijs, aan werkkraft en bovendien zitten we in een enorme bakermat van consumenten die geconcentreerd zijn in een kring van 500 km. Een ideale mix om de agro-industrie heel krachtig verder uit te bouwen. Laat ons dit koesteren.

Ten slotte worden de milieuvraagstukken ook meer en meer uitgespeeld op internationale schaal en is een verticale betrokkenheid ook legio. De milieuwetgeving die te PAS (of te onpas) iedereen op stang jaagt als een RODE lap op een stier, riskeert onomkeerbare gevolgen te hebben waarvoor een globale, verticaal dossier moet opgesteld worden om deze gevolgen te becijferen.

Laat ons eindigen met twee Chinese spreekwoorden:

Het is de tegenwind die de vlieger doet stijgen (Lao Tsé)

&

Wie zijn bestemming kent, vindt de weg (Lao Tsé)

Yvan Dejaegher
Directeur-Generaal BEMEFA

Luc Seuryndck
Voorzitter BEMEFA

2 BEMEFA, de beroepsvereniging

2.1 Leden

BEMEFA werd in 1944 opgericht voor en door de mengvoederfabrikanten. Haar 160 leden staan niet alleen centraal, maar worden ook nauw betrokken bij het beleid van de vereniging. Zo bestaan het Dagelijks Bestuur, de Raad van Bestuur en de verschillende werkgroepen van BEMEFA uit **enthousiaste leden** die samen met ons team meedenken en vooruitgaan.

2.2 Werkgroepen

Door de jaren heen werden er ondertussen meer dan **20 werkgroepen** opgericht. De leden hiervan worden op regelmatige basis, of *ad hoc*, samengeroepen om er bepaalde onderwerpen te behandelen. De thema's van de werkgroepen zijn verschillend, zoals voedselveiligheid (HACCP), mest, export, arbeidsveiligheid, insecten, enz.

2.3 BEMEFA-team

Het grote werk dat jaarlijks verzet wordt, is ook zeker en vooral dankzij de inzet van BEMEFA's negenkoppig team. Samen zorgen ze voor de **inhoudelijke en administratieve opvolging** van alle dossiers die binnen de vereniging worden behandeld. In totaal zijn er 4 beleidsmedewerkers en 4 administratieve medewerkers onder leiding van Directeur-Generaal Yvan Dejaegher.

3 Communicatie

Sylvie Verboeckhoven is de communicatieverantwoordelijke binnen BEMEFA. Zij is de persoon die o.a. achter de nieuwsbrieven en de website van BEMEFA staat. Naast de organisatie van evenementen, vertegenwoordigt ze ook de beroepsfederatie in verschillende communicatiewerkgroepen (VILT, Vegaplan, AMCRA, ...).

3.1 Nieuwsbrieven

De wereld staat niet stil en ook binnen de mengvoedersector valt er veel te vertellen over alles wat er zich afspeelt. Het is niet altijd eenvoudig om alles bij te houden en daarom stuurt BEMEFA via haar wekelijkse nieuwsbrief, de **Beme.Flash**, een overzicht naar al haar leden. Hierin wordt een kort verslag gegeven van de vergaderingen die de voorbije week binnen en buiten de organisatie plaatsvonden, maar de leden komen er ook meer te weten over wijzigingen in de diervoederwetgeving, interessante weetjes uit de sector, een overzicht van de RASFF-berichten en nog veel meer.

BEMEFA startte in 2013 ook met een tweede nieuwsbrief, de **Analyse.Flash**, specifiek gericht naar de deelnemers van onze verschillende bemonsteringsplannen. Deze nieuwsbrief bundelt alle nieuwe informatie en weetjes over BEMEFA's bemonsteringsplannen op zich.

3.2 Website

Een ander belangrijk informatiekanal is BEMEFA's website. Begin 2014 ging de nieuwe website online die niet alleen een nieuw frisgroen jasje kreeg, maar ook de structuur werd volledig herdacht. Het enthousiaste onthaal van deze website uit zich ook in de positieve bezoekersaantallen. De website telt gemiddeld 20.000 bezoekers per maand.

De website wordt **regelmatig geactualiseerd en aangevuld** met nieuwe informatie. Zo kan BEMEFA ook **inspelen op de actualiteit** en haar leden op een nog snellere manier informeren bij crisissen, wijzigingen binnen de bemonsteringsplannen, prijsnoteringen van grondstoffen, enz.

4 Voedselveiligheid

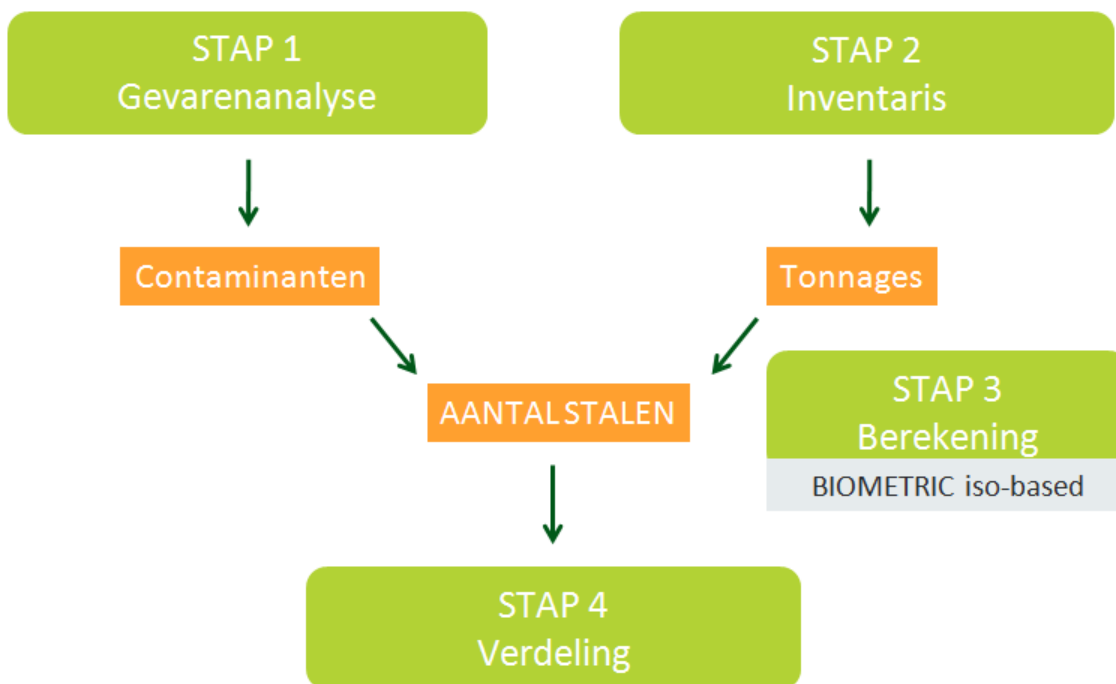
Karen Kerckhofs (links op de foto) en Eline Overvoorde (rechts op de foto) zijn de dames van BEMEFA's Analyseteam. Naast de dagelijkse opvolging van de bemonsteringsplannen, staan ze ook in voor de dossiers rond voedselveiligheid en kwaliteit. Zij zijn dus het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met BEMEFA's verschillende bemonsteringsplannen.

Daarnaast zorgt Karen als crisisverantwoordelijke ook voor de nauwe opvolging van crisisdossiers.

4.1 Eén federatie met meerdere bemonsteringsplannen

4.1.1 Het sectorale bemonsteringsplan – De principes

Vooraleer dieper in te gaan op de verschillende lopende bemonsteringsplannen, wordt hieronder een overzicht gegeven van de algemene principes die achter ieder plan schuilgaan. De opbouw is immers steeds dezelfde en kan opgesplitst worden in volgende vier stappen.

Stap 1 – De gevarenanalyse

Alle mogelijke gevaren (fysische, microbiologische en chemische) die kunnen optreden in de mengvoedersector worden geïdentificeerd. Er wordt daarbij niet alleen gekeken naar de contaminanten (ongewenste stoffen) waarop er gemonitord moet worden bij de aankoop van voedermiddelen, voormengsels, additieven en minerale voeders (aangekocht van een gecertificeerde bron - niveau 2), maar ook naar de gevaren die kunnen optreden bij de productie zelf van mengvoeders (niveau 3) en voormengsels (niveau 1). De analyse van deze gevaren leidt tot de identificatie van combinaties 'gevaar/materiaal' en het zijn deze combinaties die aanleiding geven tot het inplannen van analyses. Gezien de gevarenanalyse voor alle mengvoederfabrikanten nagenoeg dezelfde is (althans als er naar de ingekochte diervoeders wordt gekeken), heeft de sector ervoor geopteerd om deze sectoraal uit te werken. De eventuele verschillenpunten die er tussen de mengvoederfabrikanten zijn, worden op individuele basis opgevangen door de bedrijven zelf.

Stap 2 - Inventarisatie

Hierin worden alle voedermiddelen, additieven, voormengsels en andere die gebruikt worden geïnventariseerd, alsook de gebruikte volumes ervan en de verwachte productievolumes van mengvoeders en voormengsels. Zo kan per 'materiaal' het tonnage bepaald worden dat de ganse sector zal verbruiken en produceren.

Stap 3 - Berekening van het aantal analyses

In een derde stap wordt aan de hand van deze volumes en op basis van statistische berekeningen het totaal aantal analyses bepaald die door de ganse sector genomen moet worden. Doel hiervan is om de gevaren, die in de gevarenanalyses geïdentificeerd werden, te monitoren. Hiervoor wordt gesteund op de principes, destijds door BEMEFA uitgewerkt en nu terug te vinden in de OVOCOM-GMP AT-05 Monitoring (www.ovocom.be).

Stap 4 – Verdeling van de analyses

In een vierde en laatste stap worden deze analyses verdeeld over alle deelnemers aan het sectorale plan en verspreid over het jaar ingepland. De deelnemers nemen de stalen in de maand zoals aangeduid door de federatie en sturen deze vervolgens op naar het laboratorium ter analyse. 10% van de monsters worden genomen door onafhankelijke derden, de certificatie-instellingen erkend door Ovocom vzw.

De deelnemende fabrikanten mogen ieder jaar begin januari een overzicht verwachten van de uit te voeren analyses voor dat jaar. Deze is steeds beschikbaar op onze website onder de rubriek [Analyses > Aanvragen](#). Aanvraagformulieren kunnen eenvoudig op de site aangevuld en vervolgens afgedrukt worden en samen met het staal naar het labo vertrekken. Jaarlijks maakt BEMEFA afspraken met de laboratoria voor het uitvoeren van deze analyses. Voor iedere contaminant wordt één labo aangeduid en worden afspraken gemaakt met betrekking tot de analysemethode, de rapportagetermijn, de analysekosten, ... Het resultaat van de analyses wordt door BEMEFA op de site geïmporteerd. Zo kan iedere deelnemer de resultaten snel terugvinden van de analyses die hij zelf

heeft uitgevoerd. Daarnaast heeft hij ook toegang tot ALLE resultaten van ALLE deelnemers aan het plan, uiteraard anoniem. Alles wat resultaten betreft, is terug te vinden onder de rubriek [Analyses > Resultaten](#).

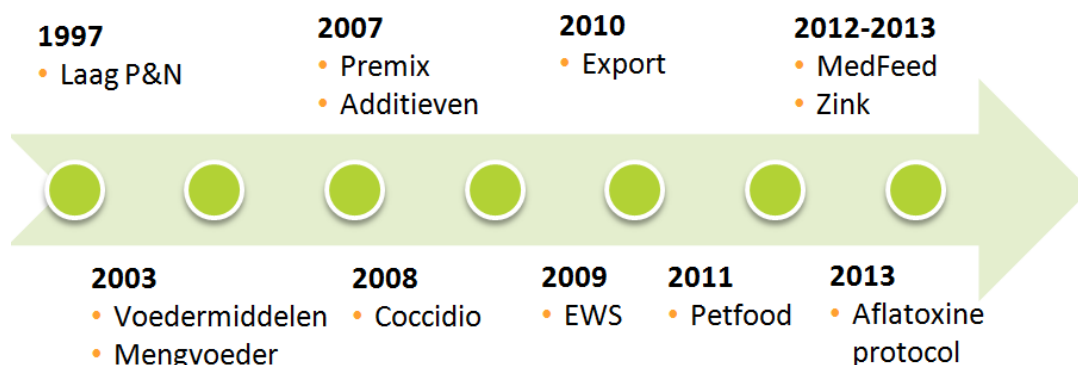
Het is van belang op te merken dat alle leden van BEMEFA verplicht zijn deel te nemen aan dit bemonsteringsplan. We mogen echter ook tientallen niet-leden tot onze deelnemers rekenen. In totaal namen 269 vestigingseenheden deel in 2014. Onder hen niet enkel Belgische bedrijven, maar ook Franse, Luxemburgse en Nederlandse bedrijven.

Het sectorale bemonsteringsplan dat BEMEFA aanbiedt, heeft duidelijk haar plaats verdiend binnen de autocontrole die de operatoren in de diervoedersector dienen uit te voeren. De autocontrole houdt immers in dat bedrijven al hun inkomende en uitgaande stromen monitoren op de mogelijke gevaren die ze via de schakel van de diervoeding in de voedselketen zouden kunnen binnenbrengen. De individuele bedrijven kunnen door deelname aan het sectorplan beroep doen op ruim 2.000 analyseresultaten per jaar. Hierbij dient onderstreept te worden dat de bedrijven hun eigen gevarenanalyse dienen af te checken aan die van de sector, zodanig dat ze op individuele basis de nodige aanvullingen kunnen inplannen. Het Federaal Voedselagentschap (FAVV) en het Wetenschappelijk Comité van het FAVV hebben de BEMEFA aanpak gevalideerd. Alle kwaliteitssystemen zoals IKM, Belpork, Belplume, Belbeef refereren naar de BEMEFA-monitoring.

BEMEFA investeerde gedurende verschillende jaren in de automatisering van haar bemonsteringsplan. Uit de reacties van de deelnemers kunnen we opmaken dat de investeringen hun vruchten afwerpen. De Belgische monitoring werd in 2014 zelfs door het Food and Veterinary Office (FVO) aangeprezen. Deze Europese organisatie inspecteert de werking van de nationale aanpak voor de voedselveiligheid (FAVV in België). In 2014 publiceerde het een [rapport](#) naar aanleiding van de audit die in november 2013 plaatsvond in België. Doel van deze audit was ondermeer de maatregelen te evalueren die worden toegepast voor de identificatie van gevaren doorheen de voedselketen, zowel op vlak van autocontrole als op vlak van de controle op de autocontrole. BEMEFA's monitoringplan werd door de inspecteurs van het FVO beschreven als een stevig en doorgedreven controlesysteem! Het FAVV kreeg o.a. als opmerking dat de residuen van coccidiostatica een iets nauwgezetere aanpak vergden.

BEMEFA blijft streven naar een zo performant mogelijk systeem. Andere sectoren tonen duidelijk belangstelling. Zo maken de producenten van margarines sinds 2013 deel uit van ons bemonsteringsplan. Ze gebruiken immers (deels) dezelfde oliën en vetten als de mengvoederfabrikanten. Internationaal krijgt de BEMEFA-aanpak navolging. Zowel KAT (Internationaal kwaliteitssysteem voor eieren) als QS (Duitse Qualität und Sicherheit) verwijzen naar de BEMEFA monitoring.

4.1.2 Meerdere (specifieke) bemonsteringsplannen

Bovenstaande aanpak werd voor het eerst toegepast in 2003 met een sectoraal plan gericht op de aankoop van **voedermiddelen** en de productie van **mengvoerders**. In 2007 werd daar de **voormengsel- (of premix)** productie en de aankoop van **additieven** aan toegevoegd. Deze aspecten vormen samen het klassieke bemonsteringsplan, waarmee de productie van mengvoerders en voormengsels afgedekt wordt.

In 2008 werd een bemonsteringsplan boven de doopvont gehouden waarbij residuen van **coccidiostatica** worden opgespoord. Wanneer na de productie van een voeder met coccidiostatica (doeldiervoeder) overgeschakeld wordt naar een niet-doeldiervoeder (een voeder waar geen coccidiostatica aan worden toegevoegd), kunnen residuen door onvermijdelijke versleping in het niet-doeldier-voeder belanden. Om dit te monitoren, ontwikkelt BEMEFA sinds 2008 jaarlijks een bemonsteringsplan coccidiostatica (niveau 3_{bis}), waaraan alle gebruikers van coccidiostatica deelnemen. In 2014 betrof dit 19 vestigingseenheden.

In het kader van **export** naar derde landen stelt BEMEFA een apart bemonsteringsplan, bestaande uit meerdere luiken, ter beschikking. In 2014 namen 18 productie-eenheden hieraan deel. Meer hierover kan u lezen onder [8.2 Bemonsteringsplan export](#).

De producenten van **petfood**, in de eerste plaats de producenten van graanmengelingen voor vogels, kopen heel wat voedermiddelen aan van niet-GMP gecertificeerde leveranciers. Om de veiligheid van deze voedermiddelen te waarborgen, ontwikkelde BEMEFA in 2011 voor het eerst een specifiek bemonsteringsplan voor petfood. In 2014 telde dit plan 2 deelnemers en werden 96 analyses uitgevoerd.

[Verder](#) in dit jaarverslag leest u meer over het **Early Warning Systeem (EWS)** dat BEMEFA uitgewerkt heeft voor de monitoring van mycotoxines in granen op moment van de oogst.

Sinds 2013 gaat bijzondere aandacht naar de aanwezigheid van **aflatoxine B1** in maïs. Het OVOCOM-GMP BT-16 protocol werd in het leven geroepen naar aanleiding van meerdere incidenten begin 2013. Dit protocol wordt op heden nog steeds door de bedrijven toegepast. BEMEFA heeft ook haar bemonsteringsplan uitgebreid met extra analyses voor deze parameter in maïs van welbepaalde origine.

Sinds 2013 vinden 2 specifieke plannen hun oorsprong in convenanten gesloten met de overheid. Het eerste is een plan in het kader van het Convenant **Gemedicineerde voeders**, waarover u meer kan lezen onder [6.1.2 Convenant Gemedicineerde voeders](#). In een notendop komt het erop neer dat er gescreend wordt op residuen van actieve substanties die toegediend worden bij de productie van gemedicineerde voeders via de

hoofdmenger. Net zoals bij coccidiostatica kunnen er ook hier via onvermijdelijke versleping residuen in niet-gemedicineerde voeders terechtkomen. Sinds 2014 is het inmengen van geregistreerde gemedicineerde voormengsels op basis van antibiotica via de hoofdmenger verboden. Het bemonsteringsplan coverde in 2014 dan ook enkel de productie van volgende voeders: gemedicineerde voeders voor ontworming, gemedicineerde voeders met zinkoxide en gemedicineerde gekorrelde konijnenvoeders (3 types waarvan de productie nog steeds via de hoofdmenger toegelaten is). In 2014 werden 75 analyses ingepland voor de 24 deelnemende bedrijven. De resultaten van dit plan worden met het FAVV besproken en geëvalueerd.

77 vestigingseenheden namen in 2014 deel aan het bemonsteringsplan **Zink**. Dit plan omvat analyses op vleesvarkensvoeders (> 23 kg) die afgezet worden op de Belgische markt. Er wordt gecheckt of het zinkgehalte dat terug te vinden is in deze voeders voldoet aan de normen zoals beschreven in het Convenant Zink. De resultaten worden jaarlijks geëvalueerd met de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD Volksgezondheid), het FAVV en het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG). De overheid loofde de inzet van de mengvoedersector. Lees meer details over dit convenant onder [12.3.1 Convenant Zink](#). Ook in 2015 wordt dit plan voortgezet.

Een laatste convenant waarvoor BEMEFA jaarlijks analyses inplant, is het **Laag-nutriëntenvoederconvenant**. Het betreft voeders met een verlaagd gehalte aan eiwit en fosfor, waardoor de uitstoot van deze nutriënten in het milieu teruggedrongen wordt. In 2014 werden ruim 1.500 analyses uitgevoerd ter monitoring van het gehalte aan fosfor en eiwit. Meer info over dit convenant leest u verder onder het puntje [7.2.3. Laag-nutriëntenconvenant](#).

4.1.3 Het sectoraal bemonsteringsplan 2014

Zoals reeds hoger aangehaald telden we in 2014 maar liefst **269 deelnemende vestigingseenheden** aan het klassieke sectorale bemonsteringsplan.

De principes die schuilgaan achter dit plan werden eerder in dit jaarverslag uit de doeken gedaan. In dit stukje wordt een eerste blik geworpen op de **resultaten van het afgelopen bemonsteringsplan 2014**. Een uitgebreidere verwerking wordt via de website ter beschikking gesteld aan alle deelnemers.

Voor het jaar 2014 werden in totaal 2.104 analyses ingepland op het desbetreffende niveau, verdeeld over alle deelnemers en verspreid over het jaar. Op niveau 1 (productie van voormengsels) werden 59 analyses ingepland. Aan niveau 2 (aankoop van een gecertificeerde bron van voedermiddelen, toevoegingsmiddelen, voormengsels en mineraalvoeders) werden 1.602 analyses toebedeeld en op niveau 3 (productie van mengvoeders) werden 443 analyses toegewezen bij aanvang van het plan.

Op **niveau 1** werden alle 59 ingeplande analyses ook effectief uitgevoerd. Het betreft hier analyses op zware metalen en er werd geen enkele overschrijding gedetecteerd.

Met 1.602 analyses krijgt **niveau 2** duidelijk de meerderheid van het aantal analyses toegewezen. Daarvan wordt meer dan 85% ingepland bij de aankoop van voedermiddelen. Het bemonsteringsplan 2014 hield analyses van volgende parameters in: mycotoxines (356), pesticiden (299), dioxines en dioxineachtige PCB's (201), zware metalen (139), salmonella (123), PCB's (110), PAK's (76) aflatoxine B1 (70), blauwzuur (52), melamine (42), schimmels (39), antibiotica (24), ambrosia (23), onoplosbare onzuiverheden (13), paraquat (10) en ten slotte enterobacteriaceae (6). De richtwaarde voor zearalenon werd 1 maal overschreden in maïs. In gepelde aardnoot werd bij 1 staal een gehalte aan aflatoxine teruggevonden boven de norm.

De 443 ingeplande analyses op **niveau 3** waren als volgt verdeeld: 145 analyses op zware metalen (productie van mineraalvoeders), 149 analyses op salmonella en 149 mycotoxine-analyses (productie van mengvoeders). 50% van de Salmonella-analyses worden ingepland op pluimveevoeders, 30% op varkensvoeders en 20% op rundveevoeders. Eén derde van de mycotoxine-analyses spitsen we toe op melkveevoeders. Alle analyses ingepland op niveau 3 werden uitgevoerd. Hierbij werd salmonella 2 maal gedetecteerd: 1 maal S. Livingstone in paardenvoeder en 1 maal S. Seftenberg in varkensvoeder.

Voor meer details verwijzen we naar onderstaande tabel.

BMP 2014 - PLANNING

	Premix		TOOTAAL NIV 1			Premix		TOOTAAL NIV 2			Premix		TOOTAAL NIV 3			TOTAAL
			Toevoegingsmiddelen	Voedermiddelen				Mineraalvoeder (aankoop)	Mengvoeders				Mineraalvoeder (productie)			
4 zware metalen (As, Cd, Hg, Pb)	59	59	22	54	20	2	98		145	145					302	
5 zware metalen (As, Cd, Hg, Pb, F)			8	33			41								41	
Aflatoxine B1				70			70								70	
Ambrosia				23			23								23	
Antibiotica				24			24								24	
Blauwzuur				52			52								52	
Dioxines en dioxineachtige PCB's (andere matrices) - dag + 3			70	76	20	2	168								168	
Dioxines en dioxineachtige PCB's (vetten & oliën) - dag + 2				33			33								33	
enterobacteriaceae				6			6								6	
Melamine			14	28			42								42	
Moederkoren				19			19								19	
Mycotoxines				356			356	149		149					505	
Onoplosbare onzuiverheden				13			13								13	
PAK's				76			76								76	
Paraquat				10			10								10	
PCB 24h - andere matrices			27	37	20	2	86								86	
PCB - dierlijke vetten				24			24								24	
Pesticiden			22	277			299								299	
Salmonella				123			123	149		149					272	
Schimmels				39			39								39	
TOTAAL	59	59	163	1.373	60	6	1.602	298	145	443					2.104	
	NIV 1		NIV 2				NIV 3									

4.1.4 HFA (Healthy Farming Association)

Op uitdrukkelijke vraag van HFA (de Belgische tak van Blue Blanc Coeur in Frankrijk) heeft BEMEFA geholpen om de specifieke eisen naar de diervoedersector toe te verwoorden in een **kwaliteitshandboek**. Tegelijkertijd wenste BEMEFA er zich van te verzekeren dat de bijkomende eisen opgenomen kunnen worden in de audit die door de certificatie-instellingen worden uitgevoerd. Deze laatste kregen hiervoor een speciale opleiding van BEMEFA. De lijst van erkende auditoren en certificatie-instellingen is beschikbaar op onze website onder de rubriek [Dossiers > Kwaliteit > Lastenboeken](#).

Als dienstverlening naar de organisatoren van HFA toe heeft BEMEFA een bemonsteringsplan uitgewerkt voor de mengvoerders (voorlopig enkel varkensvoerders). Hiervoor werd een overeenkomst gesloten met de diensten van Professor Stefaan Desmet. De stalen die door de deelnemers aan HFA genomen moeten worden, zijn vervat in hun overzicht van BEMEFA's bemonsteringsplannen.

4.1.5 Individuele analyses

BEMEFA biedt haar (steunende) leden de mogelijkheid om voor de uitvoering van individuele analyses gebruik te maken van de sectorale afspraken gemaakt met de laboratoria. Het gaat hier dan over analyses die niet kaderen in de sectoraal uitgewerkte plannen, maar die op individuele basis door de bedrijven worden aangevraagd. Hier wordt hoe langer hoe meer gebruik van gemaakt. Meer dan 3.600 individuele analyses werden in 2014 aangevraagd. Salmonella is de meest aangevraagde individuele analyse met bijna 2.500 aanvragen, gevolgd door totaal kiemgetal, zware metalen, dioxines en dioxineachtige PCB's, mycotoxines en aflatoxine B1, ...

4.2 Contaminaties

Het Koninklijk Besluit van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen stelt dat elke operator het Agentschap onverwijld in kennis moet stellen als hij van mening is of redenen heeft om aan te nemen dat een door hem ingevoerd, geproduceerd, gekweekt, geteeld, verwerkt, vervaardigd, gedistribueerd of in de handel gebracht product schadelijk kan zijn voor de gezondheid van mens, dier of plant. Het voedselagentschap werkt dan, in samenwerking met de operator, een **tracering en actieplan** uit en evalueert of een melding aan de andere lidstaten nodig is (vb. bij export). Dergelijke melding verloopt via het *Rapid Alert System for Food and Feed* (RASFF) portaal, het snelle waarschuwingssysteem binnen de voedings- en diervoedersector. Op het [RASFF portaal](#) kan de historie van de berichtgevingen geraadpleegd worden.

Ovocom, het overlegplatform van de diervoederkolom, heeft ook in 2014 een overzicht bijgehouden van [RASFF-berichten die FEED-gelinkt](#) zijn. In 2014 werden 318 berichten of 342 gegevens geteld (sommige RASFF-berichten handelen over meer dan 1 parameter). België is koploper van de meldende landen, gevolgd door Duitsland en Oostenrijk. Ruim 64% van de berichten had in 2014 betrekking op voedermiddelen, een kleine 7% betrof mengvoeders en 19% was petfood-gelinkt. Bij 10 % van de berichten waren toevoegingsmiddelen betrokken. Voormengsels werden het minst gemeld. Microbiologische gevaren werden het meest aangetroffen (55% van de meldingen), gevolgd door GGO's (9%) en mycotoxines (8%).

De interpretatie van analyseresultaten is niet altijd eenvoudig. **BEMEFA** staat haar leden dan ook dagelijks bij om hier een **helpende hand** te bieden. Indien een overschrijding van de geldende normen wordt vastgesteld, zal de beroepsfederatie haar leden, wanneer gewenst, ook intensief begeleiden. Het is belangrijk op te merken dat BEMEFA het sectoraal bemonsteringsplan coördineert en faciliteert, maar dat het de deelnemende bedrijven zijn die de verantwoordelijkheid dragen o.a. met betrekking tot de representativiteit van staalname, de bewaarcondities tijdens de monsternamen en van de monsters, de toepassing van de wetgeving, de invulling van meldingsplicht en dergelijke meer.

In 2014 werd meermaals moeilijkheid ervaren om resultaten van pesticiden monitoring te evalueren wanneer het gaat over verwerkte producten. De **pesticidenverordening** EG 396/2005 lijst alle MRL's op voor onverwerkte producten. Dit zijn maximum residugehaltes van pesticiden die in een onverwerkt product aanwezig mogen zijn. Indien het een verwerkt product betreft (denk maar aan citruspulp als verwerkt product van de citrusvrucht of rijstvoermeel als verwerkt product van rijst) dient bij de interpretatie van de resultaten rekening gehouden te worden met het productieproces van het verwerkte product. Het is enkel de leverancier/producent van het verwerkte product die hierover uitsluitsel kan geven.

4.3 Early Warning System (EWS)

Reeds een aantal jaren brengt BEMEFA, samen met de Koninklijke Vereniging der Belgische Maalders (KVBM) en de Beroepsvereniging van de handelaars in graangewassen en andere landbouwproducten (Synagra), rapporten uit waarin een beeld wordt geschetst van de 'mycotoxinelast' in granen op moment van de oogst. Het betreft hier strogranen enerzijds (gerst, haver, tarwe, triticale, rogge en spelt) en maïs anderzijds voornamelijk afkomstig uit België en de ons omringende landen. BEMEFA kan rekenen op de inbreng van haar leden voor het toesturen van bijkomende analyseresultaten. De rapporten kunnen geraadpleegd worden op onze website onder de rubriek [Analyses > Resultaten > Sectoroverzicht](#).

Een **eerste rapport**, uitgegeven in september, bracht de resultaten van een gerichte monitoring op de aanwezigheid van **mycotoxinen** in gerst, haver, tarwe, triticale, rogge en spelt. In 2014 werden er 246 monsters onmiddellijk na de oogst verzameld en geanalyseerd. Vervolgens werden de resultaten geplaatst ten opzichte van de geldende normen of aanbevelingen (zowel feed als food). Uit de resultaten bleek dat in 117 van de 246 stalen minstens 1 mycotoxine werd teruggevonden (boven de detectielimiet) en gekwantificeerd, wat overeenkomt met 48% van de geanalyseerde stalen. Voor deoxynivalenol (DON) bedroeg de hoogste waarde 3.280 ppb (voedertarwe), waarvoor een richtwaarde geldt van 8.000 ppb. In 2014 lag 94% van de stalen beneden de detectielimiet voor zearalenon (ZEA). Voor Aflatoxine B1, Fumonisine B1 en B2 lagen de waarden steeds onder de detectielimiet en dit gold eveneens voor 91 % van de resultaten bij ochratoxine A (OTA). Voor de som van T-2 en HT-2 bedroeg de maximale waarde 604 ppb (haver), terwijl de indicatieve waarde voor graanproducten voor diervoeders en mengvoeders 500 ppb bedraagt en 1.000 ppb voor haver.

De resultaten van de **maïsoogst** werden in een **tweede rapport** gegoten. Met 3 keer meer analyseresultaten dan in 2013, kon de sector in 2014 een betrouwbaar beeld vormen van het contaminatieniveau voor mycotoxines in maïs van vooral Belgische en Franse origine. Eenzelfde trend bleek voor maïs afkomstig uit Nederland en Duitsland. In vergelijking met de voorgaande jaren toonden de analyseresultaten hogere contaminaties van DON en ZEA, wat ondermeer toegeschreven werd aan het vochtige en warme weer tijdens de bloeiperiode. Ook al werden er geen overschrijdingen van de indicatieve richtwaarden vastgesteld op niveau van voedermiddelen, werd opgeroepen tot voorzichtigheid. Voor de fumonisines, HT2, T2, Aflatoxine B1 en OTA waren de resultaten positief. Deze mycotoxines werden niet of in lage gehalten teruggevonden in de maïsstalen.

Zoals reeds hoger aangehaald betreft het hier voornamelijk granen met afkomst België en de ons omringende landen. BEMEFA droomt ervan om een dergelijk initiatief internationaal uit te bouwen. De weg is echter nog lang!

Tot slot dient nog aangevuld te worden dat BEMEFA haar medewerking verleent aan een **monitoring op mycotoxines vóór de oogst**. Onder de voogdij van de "Conseil de Filière Wallonne Grandes Cultures CFGC-W" en in samenwerking

met verschillende onderzoeksinstellingen van het noorden en zuiden van het land (Inagro: Beitem, UGent, CRA-W:Gembloux, les services agricoles de la Province de Liège, l'Unité de Phytotechnie de ULg-Gembloux Agro Bio Tech, le CARAH à Ath) werden een 100-tal praktijkvelden tarwe over het ganse land onder de loop genomen (monstername en analyses) om het contaminatie- en risiconiveau van deoxynivalenol (DON) te bepalen. Uit het rapport bleek dat voor 2014 het contaminatieniveau DON eerder beperkt was en vergelijkbaar met 2013. Het oogstjaar werd aangekondigd met de verwachting een gering tot matig risico te dragen voor wat betreft fusariotoxines.

4.4 Werkgroepen HACCP en Kernvoederfabrikanten.

Het dynamische karakter van de gevarenanalyses en van de bemonsteringsplannen vraagt een **permanente bijsturing**. Deze bijsturing wordt uitgevoerd in samenspraak met de BEMEFA werkgroepen HACCP (*Hazard Analysis of Critical Control Points*) en Kernvoederfabrikanten. Gemiddeld 4 keer per jaar worden ervaringsdeskundigen en experts ter zake samengeroepen om o.a. de recente overschrijdingen onder de loop te nemen. Ook volgende items staan op de agenda van deze werkgroepen: actualisatie gevarenanalyse, beoordeling nieuwe voedermiddelen, analyseprotocollen, analyseresultaten, inventarisatie van de gebruikte grondstoffen, uitwerking en opvolging van de verschillende bemonsteringsplannen,...

4.5 OVOCOM vzw

In 2001 werd het Overlegplatform Voedermiddelenkolom (Ovocom) opgericht. BEMEFA is al sinds de oprichting ervan nauw betrokken bij de activiteiten van de vzw en Yvan Dejaegher werd in mei 2013 opnieuw aangesteld als voorzitter van Ovocom voor een termijn van drie jaar.

Ovocom is het overlegplatform voor beroepsfederaties waarvan de leden (bedrijven) actief zijn in de diervoederketen. Met deze verticale aanpak wil Ovocom **bijdragen tot de productie van veilige diervoeders**. Het overlegplatform heeft dan ook als doel bedrijven in de diervoederketen te voorzien van een betrouwbaar, geloofwaardig en betaalbaar voederveiligheidssysteem. Daarom beheert Ovocom de GMP Dierenvoeders, een certificatieschema voor diervoeders en publiceerde Ovocom in 2005 de eerste versie van de [Autocontrolelegids Diervoeders](#) (G-001).

Ovocom zet ook sterk in op communicatie. Zo vindt u op haar [website](#) zeer nuttige informatie terug o.a. over de **internationale werking** van het overlegplatform. Daarnaast worden alle nieuwsbrieven gepubliceerd die de GMP-deelnemers ontvangen over de activiteiten van Ovocom, of specifieke items die belangrijk zijn voor de verschillende sectoren. Verder kan het jaarlijkse opleidingsprogramma steeds geraadpleegd worden, zowel met de thematische opleidingen, als de algemene (basis)opleidingen over de GMP Dierenvoeders, of over de wetgeving die van toepassing is voor de diervoedersector. Een aanrader dus voor beginnende interne auditoren of kwaliteitsverantwoordelijken binnen een bedrijf.

4.5.1 Autocontrolegids Diervoeders – Nieuwe versie

In mei 2014 keurde het FAVV **versie 2.2** goed van de Autocontrolegids Dierenvoeders (G-001), met als gevolg dat alle audits vanaf eind december 2014 volgens de nieuwe versie van de G-001 uitgevoerd dienen te worden. De wijzigingen zijn o.a. het gevolg van de toevoeging van het document 'AT-14: Richtwaarden voor gemedicineerde voeders' aan de autocontrolegids. Dit document is van toepassing voor Belgische fabrikanten van gemedicineerde voeders waarop het [Convenant Gemedicineerde Voeders](#) van toepassing is. Ook de wijzigingen aan het document 'AT-01: Wetgeving' werden geïntegreerd in de nieuwe versie van de autocontrolegids. Dit document werd opgesplitst in twee delen, namelijk een algemeen document over de sectorale wetgeving en de bijlagen. Ten slotte werd ook het document 'CC-00: Voorschriften voor de certificatie' gewijzigd. Wanneer een bedrijf enkel handelsactiviteiten uitvoert en wanneer deze uitsluitend bestaan uit de aankoop van niet verwerkte primaire producten bij primaire producenten die vervolgens worden verkocht aan veehouders, dan is een driejaarlijkse auditfrequentie van toepassing. Met deze wijziging wordt de auditfrequentie in lijn gebracht met de auditfrequentie die reeds van toepassing is in de gids G-014 (aardappelen – groenten – fruit verwerkende industrie en handel).

4.5.2 GMP Dierenvoeders en Autocontrolegids Diervoeders – Equivalentie

Bedrijven die GMP-gecertificeerd zijn, voldoen eveneens aan de vereisten voor de Autocontrolegids Diervoeders. De Gids bevat alle **wettelijke vereisten** waaraan bedrijven moeten voldoen. De GMP bevat daarenboven nog een aantal bovenwettelijke verplichtingen, die essentieel worden geacht voor de productie van veilige diervoeders. Tot op heden werden hiervoor 2 afzonderlijke certificaten uitgereikt. OVOCOM heeft in 2014 echter de equivalentie aangevraagd bij het FAVV. Dit houdt in dat, mits voldaan is aan bepaalde voorwaarden, niet langer een afzonderlijk certificaat voor de Autocontrolegids Diervoeders vereist zal zijn, maar dat een certificaat voor de GMP Dierenvoeders volstaat en aanvaard wordt door het FAVV.

4.5.3 Internationaal

4.5.3.1 EFISC

In de loop van 2014 hebben Ovocom en EFISC een uitwisselbaarheidsovereenkomst getekend die in mei 2014 van kracht werd. EFISC is het **Europese Kwaliteitssysteem van de oliecrushers en zetmeelindustrie**.

Met dit akkoord wordt de uitwisselbaarheid van de 'GMP Diervoeders' (Ovocom) en de 'EFISC Code' (EFISC) bezegeld. Het toepassingsgebied van deze uitwisselbaarheid heeft enkel betrekking op voedermiddelen die vermeld zijn op het EFISC-certificaat en geproduceerd worden door fabrikanten van volgende sectoren:

- plantaardige olie en schroot
- productie van zetmeel

Binnen deze overeenkomst introduceert EFISC, o.a. op vraag van Ovocom, een systeem van **onaangekondigde audits**, te beginnen vanaf 15/02.

4.5.3.2 Coceral

In april 2014 werd ook de wederzijdse uitwisselbaarheidsovereenkomst tussen OVOCOM en Coceral hernieuwd. Coceral, beheerder van de GTPCode, is de Europese federatie die de **handel in granen, rijst, voedermiddelen, oliehoudende granen, olijfolie, olie en vetten en het agro-aanbod** vertegenwoordigt. Hiermee werd de uitwisselbaarheid tussen GMP Dierenvoeders en de GTP Code bezegeld.

4.5.3.3 GAFTA

De wederzijdse erkenning tussen de GMP Dierenvoeders en GTAS werd ook in 2014 voortgezet, dankzij de hernieuwde overeenkomst die OVOCOM sloot met de *Grain and Feed Trade Association* (Gafta). Deze **internationale handelsorganisatie** beheert het Trade Assurance Scheme (GTAS), een onafhankelijke, op HACCP gebaseerde regeling voor bedrijven actief in de internationale handel in graan en voedermiddelen.

4.5.3.4 GMP+

Met GMP+ International wist OVOCOM, na een lange onderhandelingsperiode, tot een akkoord te komen rond een tijdelijke, nieuwe uitwisselbaarheidsovereenkomst. Deze overeenkomst die van toepassing is van maart 2015 t.e.m. augustus 2015 bevat specifieke voorwaarden zoals vb. de verplichte implementatie van onaangekondigde audits in het GMP+ FSA schema. Daarnaast werden nog verschillende uit te voeren actiepunten gedefinieerd, gekoppeld aan een concreet actieplan.

Daarnaast publiceerden OVOCOM en GMP+ International de geharmoniseerde voorwaarden voor de inkoop van (voormalige) levensmiddelen. In mei 2012 beslisten beide organisaties om het project te lanceren ter **harmonisering van alle inkoopvoorwaarden**. De harmonisering van de inkoopvoorwaarden voor (voormalige) levensmiddelen was een onderdeel van dit initiatief. Er werd ook een specifiek protocol ontwikkeld door OVOCOM en GMP+ International, waardoor het mogelijk wordt om (voormalige) levensmiddelen te kopen, bestemd voor diervoeder en afkomstig van de niet-GMP/GMP+-gecertificeerde producenten van de levensmiddelenindustrie. Dit protocol definieert de voorwaarden waaraan de GMP/GMP+-gecertificeerde diervoederexploitant moet voldoen.

4.5.3.5 GBP AC (Oqualim)

Nog steeds op internationaal vlak, heeft Ovocom een specifieke checklist ter beschikking gesteld voor de combi-audits GMP – GBP AC. In Frankrijk beschikken verschillende mengvoederfabrikanten zowel over een GBP AC (Oqualim) als over een GMP Dierenvoeders (Ovocom) certificaat. Teneinde het uitvoeren van combi-audits te vergemakkelijken en administratieve overlast te vermijden, voerde Ovocom een [specifieke checklist](#) in die een gelijktijdige certificatie van beide standaarden vereenvoudigt.

Daarnaast zijn de gesprekken met Oqualim, de Franse beheerder van het lastenboek GBP AC en het Franse bemonsteringsplan voor de mengvoederindustrie, nog steeds lopende. Oqualim wil uitwisselbaarheid bekomen met Ovocom, maar de Franse aanpak vormt op vandaag echter nog steeds een hinderpaal. Deze is namelijk erg verschillend van de Belgische. Het uitgangspunt van OVOCOM is een verticale aanpak, met een GMP-certificering over de hele diervoederketen heen, terwijl in Frankrijk een horizontale aanpak per schakel wordt nagestreefd.

4.5.3.6 QS

De uitwisselbaarheidsovereenkomst tussen Ovocom en QS werd vorig jaar uitgebreid. Beide partijen hebben hierbij vastgelegd dat ze elkaars benadering voor 'Private labelling' aanvaardden. Binnen de QS Standaard werd in de loop van 2014 een nieuwe scope geïntroduceerd 'Private labelling' (code 74). Hieronder valt een bedrijf A dat een contract afsluit met een ander bedrijf om voor hen producten te produceren die het dan later onder eigen (merk)naam op de markt wil brengen (binnen het QS systeem). Het bedrijf A dient hiervoor ook QS-gecertificeerd te zijn.

De bedrijven die gecertificeerd zijn voor 'GMP Diervoeders' die hieronder vallen en die zich in de QS-databank aanmelden om hun producten te kunnen verhandelen aan hun QS klanten, kunnen voortaan ook de scope 'Private labelling' aanvragen.

4.5.4 Platform voor internationaal crisismanagement

De schemabeheerders AIC, GMP+, Ovocom en QS hebben een nieuw platform gelanceerd voor het beheren en registreren van internationale incidenten en crisissen die invloed hebben op meer dan één schemabeheerder. Dankzij dit platform kan de samenwerking tussen de verschillende schemabeheerders verder verbeterd worden. De erkenning van incidenten en crisissituaties via één enkel platform biedt een betere informatie-uitwisseling tussen de schemabeheerders, zodat passende maatregelen sneller kunnen worden genomen om schadelijke gevolgen te beperken of te voorkomen.

4.6 Polis productaansprakelijkheid & recall

Het advocatenkantoor van Mr. Schuermans en Professor Van Schoubroeck heeft een **vergelijkende studie** gemaakt tussen de verschillende polissen "productaansprakelijkheid & recall" die op de markt worden aangeboden. De polis die BEMEFA met Van Breda onderhandelde, is complementair te beschouwen met een BA na levering. De BEMEFA-polis verzekert immers ook het eigen product, de recall bij een overheidsrecall (kan uit voorzorg worden opgelegd) en alle contaminaties (enige uitzonderingen zijn de export naar de Verenigde Staten en eigen genetische manipulatie). Elke diervoederfabrikant moet voor zichzelf uitmaken of hij eigen producten mee wil laten verzekeren, een overheidsrecall wil laten afdekken en of de beroepsaansprakelijkheid na levering voldoende dekking biedt. Voorzichtigheid is uiteraard geboden. De vergelijkende studie staat ter beschikking van alle leden.

Heel summier kan gesteld worden dat de BEMEFA-polis door de onafhankelijke deskundigen wordt bestempeld als heel uitgebreid, op maat gemaakt en alles-dekkend op het gebied van contaminaties.

4.7 FAVV (Raadgevend Comité)

BEMEFA pleegt frequent overleg met het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV). Meer nog maakt BEMEFA deel uit van het Raadgevend Comité. Bij incidenten wordt niet alleen **intensief** vergaderd, maar wordt sowieso nadien steeds een debriefing gehouden en worden de acties opgelijst en geëvalueerd.

4.7.1 Activiteitenverslag 2013

Herman Diricks, gedelegeerd bestuurder van het voedselagentschap sinds mei 2014, bracht een overzicht van het [activiteitenverslag 2013](#) van het FAVV. Hieronder vindt u een beknopt overzicht wat de diervoederindustrie betreft.

In 2013 werden door het FAVV 2.067 monsters genomen van grondstoffen, 401 van toevoegingsmiddelen, 297 van voormengsels en 4.073 van mengvoeders (voornamelijk varkenvoeders en pluimveevoeders). Dit geeft een totaal van **6.838 monsters**. In totaal werden hierop **40.081 analyses** uitgevoerd. Het grootste gedeelte van de analyses gebeurde op grondstoffen (16.092) en mengvoeders (16.696). Er werden 8 non-conformiteiten vastgesteld op aflatoxine B1 in maïsvoermeel (maximale waarde 40 ppb); 1 maal werd de norm in mengvoeders overschreden (melkvee; 8.8 ppb). Voor dioxines en dioxine-achtige PCB's werden 2 overschrijdingen vastgesteld: som van dioxines en dioxineachtige PCB's in vitamine E (42.435 pg TEQ/g product); dioxine in groenvoeder (2.773 pg TEQ/g vet). Er werd 1 overschrijding vastgesteld van zware metalen, zijnde fluor (685 ppm) in melkveevoeder. 515 monsters werden bij controles genomen om residuen van coccidiostatica en geneesmiddelen vast te stellen. Hierbij werden 3 overschrijdingen geconstateerd, namelijk (1) narasin in een varkensvoeder; (2) salinomycine in een mestkippenvoeder; (3) narasin en

salinomycine in een mestkippenvoeder. Salmonella werd 22 keer waargenomen in grondstoffen, waarvan 4 maal S. Livingstone. In totaal werd Salmonella ook 11 keer gedetecteerd in mengvoeders, waarbij S. Java, S. Livingstone en S. Agona elk 2 maal teruggevonden. Ten slotte waren er 5 non-conformiteiten voor enterobacteriaceae in verwerkte dierlijke eiwitten en 1 non-conformiteit wat betreft de etikettering van GGO's.

Gezien het uitgebreide bemonsteringsplan van BEMEFA, dat goedgekeurd werd door het Wetenschappelijk Comité van het FAVV, heeft het voedselagentschap haar officiële controles in de diervoederketen aangepast. Zo worden bijvoorbeeld de programmering voor analyses in grondstoffen gereduceerd voor de opsporing van mycotoxines, zware metalen, residuen van pesticiden, enz.

4.7.2 Publicatie inspectieresultaten B2C

Teneinde tegemoet te komen aan de steeds terugkerende vraag om meer transparant te zijn, heeft het FAVV beslist om de in de loop van het eerste semester van 2015 over te gaan tot de **classificatie en publicatie van de inspectieresultaten in de sectoren B2C**. Het FAVV ontvangt echter veel vragen om toegang te krijgen tot resultaten van officiële controles van individuele operatoren. Binnen de openbaarheid van bestuur is het FAVV verplicht deze resultaten ter inzage aan te bieden. Hiervoor stelt het agentschap sinds kort een [aanvraagformulier](#) ter beschikking op haar website. Na het invullen van dit formulier wordt de aanvrager uitgenodigd op het Hoofdbestuur van het Agentschap te Brussel waar de meest recente inspectie- en analyseresultaten van individuele operatoren opgezocht kunnen worden.

4.8 FAVV (Intern Audit Comité)

BEMEFA vertegenwoordigt het Raadgevend Comité in het Intern Auditcomité van het FAVV. Meer informatie over het Auditcomité van het agentschap leest u op de [website](#) van het FAVV.

5 Kwaliteit

BEMEFA neemt actief deel aan de verschillende Belgische kwaliteitslastenboeken, zoals:

- Belbeef: Adviesraad en Raad van Bestuur van *Belbeef* new style
- Belplume: Raad van Bestuur
- Belpork: Raad van Bestuur en ondervoorzitterschap
- Integrale Kwaliteitszorg Melk (IKM): Adviesraad
- Vegaplan: Raad van Bestuur en secretariaat

Het is belangrijk in al deze lastenboeken de standpunten van de toelevering te kunnen toelichten en de belangen van de mengvoederindustrie te verdedigen.

5.1 Generiek lastenboek Rundvlees

De Raad van Bestuur van Belbeef noteerde een akkoord over de financiering van het bemonsteringsplan. Carrefour, Colruyt en Delhaize zullen het bemonsteringsplan financieren. Belbeef zal ook van locatie veranderen. De nieuwe kantoren worden gedeeld met Vegaplan en Codiplan en dit vanaf juli 2015. Het bemonsteringsplan 2015 moet nog wat bijgestuurd worden volgens de financiering die nu rond is. Er werd tevens een interprofessioneel akkoord uitgeschreven over de financieringsmodaliteiten van het generiek lastenboek rundvlees dat in 2015 wordt getekend.

Het principe van de new *Belbeef* is dat iedere schakel in de keten haar verantwoordelijkheid opneemt qua voedselveiligheid. Tevens wordt het principe gehuldigd dat er **1 gemeenschappelijk lastenboek voor rundvlees** geldt met eisen die voldoen aan de markttoegang. Alle bijkomende eisen moeten vergoed worden en kunnen gecertificeerd worden door de certificatie-instelling (OCI) van de operator (met andere woorden zijn er geen bijkomende overbodige audits van OCI's die weinig toegevoegde waarde konden leveren).

In het Generieke Lastenboek Rundvlees (GLR) is de eis van plantaardig mengvoeder niet opgenomen. De grootdistributie vraagt echter uitdrukkelijk aan BEMEFA om het lastenboek plantaardig te blijven handhaven. Bijgevolg blijft de lijst van geattesteerde mengvoederfabrikanten voor het lastenboek plantaardig online beschikbaar op de website van BEMEFA onder de rubriek [Lastenboeken](#).

5.2 Belpork

5.2.1 AB-Register

Op 1 januari 2014 werd de verplichting ingevoerd voor de Certus-varkensbedrijven om het verbruik van antibiotica te (laten) registreren. De varkenshouder blijft verantwoordelijk voor de juistheid van de gegevens, maar het zijn wel de verschaffers die de gegevens registreren. De verschaffers zijn de

dierenartsen en de mengvoederfabrikanten (voor de gemedicineerde voeders). Om de gecollecteerde gegevens te verwerken, werd beroep gedaan op de wetenschappelijke eenheid van het AMCRA. Twee dierenartsen bogen zich *full time* over dit dossier. Op Agriflanders konden alle Certus-varkenshouders hun eerste rapport inkijken (een benchmarking, waarbij de individuele resultaten werden geplaatst tegenover het sectorgemiddelde).

Er wordt nog een campagne gestart om de varkenshouders en de verschaffers te motiveren om de resultaten grondig in te kijken.

Belpork is eveneens volop in de weer om de AB-registratie uit te breiden naar alle varkenshouders. Daarbovenop wordt er een financieringssysteem uitgewerkt zodanig dat ook de financiering van de AB-registratie uitgebreid kan worden naar andere diersoorten (pluimvee, melkvee en vleesvee).

Op vandaag zijn er nog steeds gesprekken aan de gang met het FAVV en het FAGG om zoveel mogelijk de inspanningen van de privé-sector te harmoniseren met de opkomende inspanningen van de overheid (SANITEL-MED).

5.2.2 QS

Tegen eind 2015 dient een nieuwe overeenkomst getekend te worden met *Qualität und Sicherheit* (QS) (export varkens naar Duitsland). De voorbereidingen moeten nu genomen worden om inhoudelijk aan alle voorwaarden te voldoen.

5.2.3 Kwaliteitslastenboek (inhoudelijk)

Ook dit activiteitenjaar was bijzonder intensief:

- 1) Het kwaliteitsonderzoek gevoerd door Professor Geers bracht bepaalde tekortkomingen aan het licht. Deze moeten dringend behandeld worden om aan de eisen van de verwerkers te voldoen;
- 2) Het lastenboek moest herwerkt worden voor de binnenlandse markt en voor QS om dringend de kwaliteitseisen aan te scherpen;
- 3) Er moest strategisch bekeken worden of een samenwerking tussen de verschillende lastenboeken niet opportuun zou zijn om bepaalde synergieën beter tot hun recht te laten komen.

5.3 Belplume

In 2002 hebben alle geledingen van de braadkippenkolom gezamenlijk het initiatief genomen om Belplume op te richten. In 2009 zette na de braadkippensector, ook de leghennenhouderij de stap naar een eenvormig Belgisch kwaliteitssysteem. BEMEFA is namens de mengvoedersector de deelnemende groepering aan dit kwaliteitssysteem en we zetelen in de Raad van Bestuur, de Algemene Vergadering en de Adviescommissie van Belplume.

In de loop van 2014 – op 1 mei om exact te zijn – kwam Belplume zonder *full time* secretaris te zitten, na het vertrek van Fien Wijndaele. Het secretariaatswerk werd door VLAM en IKM verzekerd doch tot een minimum herleid. Dit alles tijdens een periode waar er werd gestreefd naar synergie tussen VEPEK en BELPLUME en de uitwerking van een gemeenschappelijk professioneel secretariaat. Deze piste kwam echter finaal niet van de grond en BELPLUME is nu op zoek naar een secretaris, een lacune die in de loop van 2015 wordt opgevuld.

In 2014 werd een **nieuwe voorzitter** verkozen. Na 6 jaar inzet en hard labeur werd Wouter Wytynck opgevolgd door Johan Van Bosch, afgevaardigde van NVP. Naast de aanwerving van een vaste kracht, heeft de voorzitter en zijn bestuur immers nog heel wat werk op de plank, zoals op vlak van duurzaamheid en de opstart van een antibiotica datacollectie- en verwerkingssysteem.

Op de [website](#) van Belplume is ook steeds het meest recente VKI-formulier terug te vinden.

5.4 Codiplan/Vegaplan

In oktober 2014 heeft het FAVV de **equivalentie erkend tussen de Vegaplan Standaard** (versie 1.1 dd 06.10.2014) **en de Sectorgids G-040** voor de primaire productie G-040 (module A 'Plantaardige productie' en B 'Ruwvoeder' – versie 1.1 dd 30.10.2013). Dit betekent een belangrijke mijlpaal in de administratieve vereenvoudiging van het certificeringssysteem in de primaire plantaardige productie. Een apart certificaat voor de Sectorgids – waarvoor de OCI soms een bijkomende factuur dient op te stellen – is dus niet meer nodig! Indien alle plantaardige activiteiten die in het bedrijf aanwezig zijn, worden afgedekt door het certificaat voor de Vegaplan Standaard, geniet de landbouwer van:

- de bonus op de jaarlijkse FAVV bijdrage
- de vermindering van de frequentie van inspectie door het FAVV

Vanaf januari 2015 is er een **nieuwe versie van het lastenboek** van kracht zijn. In deze versie is duurzaamheid volledig opgenomen en wordt ook rekening gehouden met de regionale eisen betreffende bestrijdingsmiddelen (Integrated Pest Management). Daarmee samengaan is er een naamsverandering: de Integraal Keten Kwaliteit Beheer (IKKB) Standaard wordt de Vegaplan Standaard. De Raad van Bestuur van Vegaplan heeft ook beslist om het communicatiemateriaal uit te

breiden door het maken van een filmpje over dit lastenboek en de meerwaarde ervan. In dit filmpje getuigen vertegenwoordigers van verschillende sectoren over de meerwaarde van de certificatie voor de producenten van plantaardige producten en van het opnemen van duurzaamheid in het lastenboek.

Codiplan-Plus heeft de uitwisselbaarheid met QS verzilverd. Daardoor is eveneens de verplichte [AB-registratie](#) van toepassing. Codiplan start in mei 2015 met de onderhandelingen om het akkoord te verlengen.

Zowel Codiplan als Vegaplan kunnen samen met Belbeef in juli 2015 verhuizen. Beide kwaliteitssystemen zijn grote aanhanger van een betere efficiëntie van de kwaliteitssystemen.

5.5 IKM

De **nieuwe versie van het IKM/QFL-lastenboek** (versie 7) is van kracht geworden sinds januari 2014. De relevante documenten werden aan de Adviesraad overhandigd, zijnde:

- Voorbeeld van de duurzaamheidsmonitor (in te vullen door de melkveehouder)
- De brochure “Duurzaamheidsmonitoring van de melkveehouderij”
- Het lastenboek - Versie 7 (zie www.ikm.be, of www.qfl.be)

Een nieuwe module G ‘Duurzaamheidsmonitor’ werd toegevoegd. Deze module omvat 1 punt – administratieve controle – gradatie: A2. De producent duidt in de checklijst “**Duurzaamheidsmonitoring van de melkveehouderij**” aan welke supplementaire duurzaamheidspunten hij op zijn bedrijf toepast (naast de punten die reeds vermeld staan in het IKM-lastenboek) en heeft hiervan het nodige bewijsmateriaal beschikbaar. De ingevulde [checklijst](#) wordt ondertekend.

De monitoring werd opgesteld door de “Taskforce Duurzaamheid” (BCZ – Agrofront). Doel hiervan is de reeds genomen duurzaamheidsinitiatieven binnen de zuivelsector te inventariseren en daarnaast ook de melkveehouders te informeren en te motiveren tot het vrijwillig nemen van duurzaamheidsinitiatieven. Het aantal genomen initiatieven heeft geen invloed op het behalen van het IKM-certificaat. Er is uitsluitend een verplichting tot de kennisname van de checklijst. Om dit te bewijzen dateert en ondertekent de melkveehouder de checklijst.

Versie 8 is momenteel in voorbereiding.

5.6 Platform lastenboekbeheerders

Er zijn nog altijd volop besprekingen aan de gang om de **samenwerking tussen de verschillende kwaliteitslastenboeken** te bevorderen. Het lijkt voor de hand te liggen dat op het niveau van de primaire producent er duidelijke synergieën bestaan tussen de verschillende lastenboeken. Zowel in Vegaplan, Codiplan, Belpork, Belplume als Belbeef wordt de primaire producent geconfronteerd met

lastenboeken, certificatie-instellingen, software die moet ontwikkeld worden, enz. Dit zijn raakvlakken waar gemakkelijk een samenwerking uit kan voortvloeien die bovendien aanleiding kan geven tot vereenvoudigingen en een grotere efficiëntie.

Anderzijds hebben heel wat van die vermelde kwaliteitssystemen ook andere schakels uit de voedselketen aan boord. Ook daar moet nagedacht worden over hoe een breder platform de mogelijke synergieën kan verdiepen. Dan komen ook andere kwaliteitssystemen “over de muur loeren” zoals de Integrale Kwaliteitszorg Melk (IKM).

Een projectmanager had het veld kunnen “ontmijnen”, de visies van de verschillende systemen kunnen verzamelen en zorg kunnen dragen voor voldoende draagkracht binnen een samenwerkingsproject dat hij uitdokterde. Helaas werd de opdracht vanuit een iets te enge visie gerealiseerd. De "founding fathers" (de personen die sinds het begin de idee van een betere efficiëntie uitdragen) zullen des te meer werk hebben om voldoende draagkracht te creëren voor het project.

6 Maatschappij

6.1 Antibioticareductie

6.1.1 Actieplan BEMEFA Antibioticareductie

BEMEFA had in 2013 al een Actieplan Antibioticareductie uitgewerkt. Dit plan is een “levend” document dat bestaat uit verschillende peilers. De **eerste peiler** hierin is de promotie van goede praktijken en het sensibiliseren binnen de diervoederketen over het gebruik van antibiotica. Zelf opleidingen en informatiesessies organiseren (bijvoorbeeld over het fijndoseersysteem (FDS) of het Convenant Gemedicineerde voeders), of het ondersteunen van de initiatieven van derden (bijvoorbeeld de studiedagen van het *Anti-microbial Consumption and Resistance in Animals* (AMCRA)) maken hier deel van uit. Op die manier wordt een zo breed mogelijke doelgroep bereikt, zijnde dierenartsen, overheid, fabrikanten, enz. Essentieel onderdeel van deze peiler is tevens de actieve participatie binnen en de ondersteuning van [AMCRA](#).

De **tweede peiler** is het participeren in de ontwikkeling van alternatieven voor antibiotica, zoals het gebruik van zinkoxide (ZnO) als veterinaire premix en de deelname aan onderzoekswerk dat hiermee gepaard gaat.

De **derde peiler** heeft als doel de omkadering te versterken (bijvoorbeeld elektronisch voorschrijven van gemedicineerde voeders (zie [12.2 Elektronisch voorschrift](#)) en de risicopraktijken reduceren. Onder deze laatste valt onder meer het Convenant Gemedicineerde voeders (zie [6.1.2 Convenant Gemedicineerde Voeders](#) over het uitfasen van de productie van gemedicineerde voeders met antibiotica op de hoofdmenger) en de promotie van alternatieve productiesystemen zoals het FDS of de eindmenger.

De **vierde peiler** is “METEN is WETEN”, met onder meer de jaarlijkse BEMEFA-enquêtes over de productie van gemedicineerde voeders en over het gebruik van gemedicineerde voormengsels en actieve substanties. Daarnaast is er ook de actieve ondersteuning door BEMEFA van initiatieven over datacollectie binnen kwaliteitssystemen zoals [Belpork](#) en [Belplume](#).

De **vijfde peiler** is de Europese harmonisatie. De nieuwe wetgeving is volop in bespreking. BEMEFA doet de nodige lobbying om de violen te stemmen.

De **zesde en laatste peiler** is de relatie met de andere stakeholders. Meer dan ooit een belangrijk punt om echte resultaten te boeken!

6.1.2 Convenant Gemedicineerde voeders

Op 31 januari 2013 ondertekenden BEMEFA en het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) het Convenant Gemedicineerde voeders.

In het kader van de ZnO autorisaties volgde einde 2013 een aanpassing, zodanig dat deze actieve substantie nog steeds **via de hoofdmenger** kan worden gedoseerd (specifieke beheersmaatregelen).

Sinds januari 2014 worden alle gemedicineerde voeders met antibiotica geproduceerd via een eindmenger of fijndoseersysteem (met uitzondering van gekorrelde konijnenvoeders). Specifieke bemonsteringsplannen werden vervolgens in het leven geroepen voor fabrikanten die via de hoofdmenger **(1)** gemedicineerde konijnenvoeders maken, **(2)** anthelmintica inmengen of **(3)** ZnO doseren. De naleving van het convenant werd positief geëvalueerd met het FAVV.

6.1.3 AMCRA

Sinds januari 2015 bestaat AMCRA (kenniscentrum Antimicrobial Consumption and Resistance in Animals) precies **drie jaar** en BEMEFA is één van de stichtende leden. Het kenniscentrum werd in 2012 opgericht met als doel een duurzaam antibioticabeleid te bereiken bij de dieren, om zo de bedreiging van antibioticumresistentie voor mens en dier onder controle te houden. In die drie jaar is er heel wat gebeurd binnen AMCRA dankzij het dynamische secretariaat. Er werden verschillende thema's aangepakt, zoals datacollectiesystemen, sensibilisatie, formularia, depots, invloedsfactoren, enz. Er bestaat inmiddels ook een dienstverleningscontract met Belpork. Deze laatste besteedt de analyse van de antibioticaregistraties uit aan een wetenschappelijke eenheid van AMCRA.

AMCRA en alle partners lanceerden in 2014 ook het **Visieplan 2020** van AMCRA. Dit actieplan is terug te vinden op de [website](#) van AMCRA en formuleert 3 concrete targets (met 2011 als referentiejaar):

- 1) 50% minder antibioticumgebruik tegen 2020
- 2) 75% minder van de meest kritisch belangrijke antibiotica tegen 2020
- 3) 50% minder AB gemedicineerde voeders tegen 2017

6.1.4 Veldproef

In de loop van 2014 werden bij BEMEFA de resultaten van de zogenaamde "veldproef" voorgesteld door de onderzoekers van de Universiteit van Gent. Hierbij werd op 3 varkensbedrijven gedurende 2 ronden onderzoek gevoerd naar het **effect van ZnO en colistine** (via voeder of water) **op de**

gezondheid en de productieresultaten van biggen. Het ging over zogenaamde niet-probleembedrijven.

De vooropgestelde conclusies waren de volgende:

- Er is geen significant verschil tussen colistine via voeder of water
- Minder vuile achterhanden met ZnO
- Significant betere groei met ZnO tijdens de eerste 14 dagen na spenen (maar niet meer aan einde batterij)
- Minder antibiotica met ZnO vergeleken met colistine (maar niet aangetoond dat ZnO beter scoort dan de controle)

6.1.5 Antibiotica datacollectie

Een task force heeft de krijtlijnen uitgetekend voor een **registratiestructuur van antibiotica** over alle diersoorten heen. Belpork, die de spits afbeet, zal al haar investeringen terugkrijgen. Deze investeringen dienden inderdaad als prefinanciering aanzien te worden.

Belplume zou tegen juli 2015 de software moeten hebben uitgeschreven voor de pluimveesector en tegen januari 2016 zou de **antibioticaregistratie voor pluimvee** volledig operationeel moeten zijn. Daarna volgen de runderen en waarschijnlijk kan de melksector (met IKM) het tempo van de pluimveesector volgen. Uiteraard komt er ook uitbreiding naar alle varkens (en niet alleen de Certus-varkens!), vermoedelijk tegen juli 2015.

Het bestuur van Belpork was uitgenodigd op het FAVV om te brainstormen over de mogelijkheden tot samenwerking binnen de antibioticaregistratie. De conclusies van de vergadering zijn de volgende:

- Op heden bestaan er **2 systemen** voor datacollectie, namelijk:
 - 'AB Register': operationeel sinds 2014 en ontwikkeld vanuit de sector
 - 'Sanitel Med': in ontwikkelingsfase met de overheid als initiatiefnemer
- Beide systemen hebben dezelfde **doelstellingen**, namelijk:
 - Gegevens met betrekking tot het antibioticagebruik centraliseren in één database
 - Via sensibilisering een reductie van het antibioticagebruik bewerkstelligen
 - Streven naar een verantwoord antibioticagebruik
- Beide partijen zijn het erover eens dat een **samenwerking tussen de overheid en de sector** aangewezen is om de objectieven te realiseren en dubbel werk te vermijden; zowel op niveau van input als analyse.
- De overheid is bereid tot **erkenning van derde partijen** voor de datacollectie en staat eveneens open voor een gemeenschappelijke data-analyse (AMCRA lijkt de meest aangewezen organisatie).

- Zowel binnen 'Sanitel Med' als 'AB Register' gelden dezelfde verplichte velden met uitzondering van één, namelijk het unieke nummer dat vermeld staat op het **T&V document** en dat per registratie door de overheid wordt gevraagd en niet voorzien wordt binnen 'AB Register'. Dit nummer is voor de overheid noodzakelijk om derde partijen toe te laten gegevens uit te wisselen met de centrale database en voornamelijk om dubbele input te voorkomen. Het T&V document is uniek en vormt voor de overheid de hoeksteen van het systeem. Dit verschilpunt kan worden opgelost en staat een samenwerking niet in de weg.
- Bij de **identificatie van inrichtingen en beslagen** is het mogelijk dat de overheid een ander referentienummer gebruikt. Dit probleem stelt zich weinig of niet voor de varkens. Voor bv. pluimvee zal wel goed moeten worden uitgekeken, maar ook hiervoor kan een oplossing gevonden worden.
- Voor het optimaal functioneren van de systemen is het nodig om ook andere info te delen zodat men steeds met **dezelfde brongegevens** werkt (capaciteit – dierbezetting).
- De overheid is bereid tot **transparantie** zodat de toegevoegde waarde, die voortkomt uit analyse van iedereen, ten goede komt. Los van het datacollectiesysteem waarbinnen men participeert.
- De overheid neemt het initiatief om een **stuurgroep** op te richten voor de verdere uitwerking van 'Sanitel Med' waarin de sector vertegenwoordigd is.

6.2 Arbeidsveiligheid

De voorbije jaren werden meerdere documenten gepubliceerd voor arbeidsveiligheid in de mengvoedersector. Dit gebeurde in samenwerking met BEMEFA's Werkgroep Arbeidsveiligheid en met Vekmo als externe consultant.

Via deze publicaties kan de mengvoederfabrikant zich in orde stellen met de gangbare wetgeving. De documenten kunnen worden **aangepast aan de noden van het bedrijf** en als gebruiksinstrument ingelast worden in het beleid.

Twee publicaties kunnen bij BEMEFA besteld worden:

- Het handboek arbeidsveiligheid voor de mengvoedersector dat in 2013 geactualiseerd werd en waarna een opleiding voorzien werd voor de leden (lees hierover meer onder [6.2 Arbeidsveiligheid](#)).
- De onthaalbrochure voor nieuwe werknemers in de mengvoedersector.

Voor meer info kan u terecht op onze website, rubriek [Dossiers > Maatschappij > Arbeidsveiligheid](#) van onze website.

In 2014 werden meerdere opleidingen georganiseerd rond het thema arbeidsveiligheid. De opleidingen werden **zowel sectoraal als bedrijfsgericht** aangeboden. Tijdens de opleidingen werd de nadruk gelegd op de praktijk en werd de theorie zeer interactief aangebracht aan de hand van voorbeelden en visuele technieken. De bedrijfsgerichte opleiding werd door de verschillende bedrijven zeer positief onthaald. Vandaar dat deze aanpak nog steeds in 2015 aangeboden wordt.

6.3 Sanitair

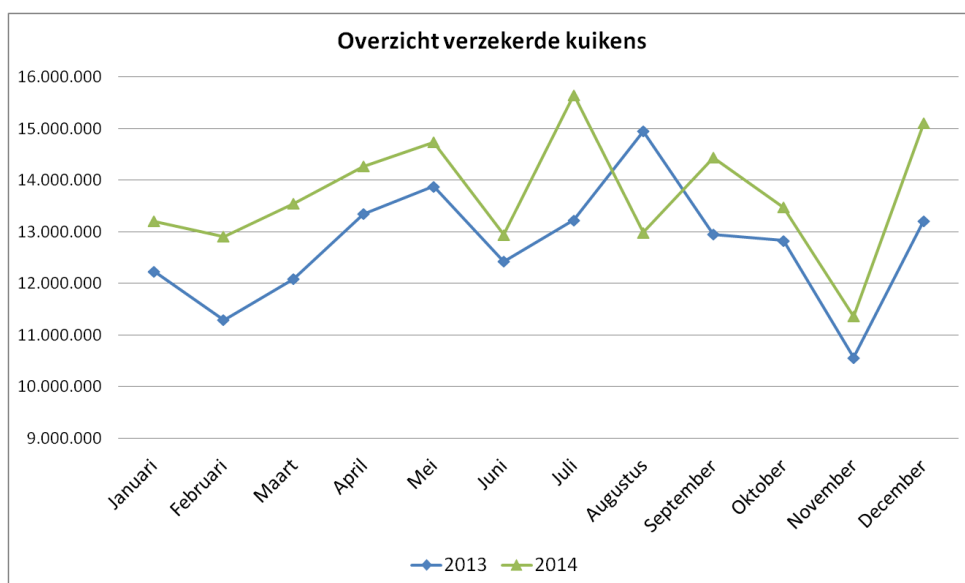
6.3.1 Interventiefonds Salmonella

Het Interventiefonds Salmonella (IFS) voor braadkippen werd in 2011 in het leven geroepen. Doel hiervan was de braadkippenhouder te vergoeden voor een eventuele afwaardering door pluimveeslachthuizen na vaststelling van Salmonella enteritidis of Salmonella typhimurium bij de verplichte uitgangscontrole. Deze afwaardering hangt af van de status van de nekvellen.

In 2014 werden **maandelijks gemiddeld 13,5 miljoen kuikens afgedekt** door het Interventiefonds Salmonella (IFS). De bijdrage bedraagt sinds augustus 2014 1 € per 2.000 opgezette kuikens. Het betrof voornamelijk Belgische braadkippen, maar ook Franse en Nederlandse kwekers participeren in het systeem. In totaal doen **18 mengvoederfabrikanten en 13 broeierijen** mee aan het systeem en dit wordt geformaliseerd door samenwerkingsovereenkomsten.

In 2014 werden er 14 tomen aan het IFS gedeclareerd. Zowel broeierijen als landbouworganisaties worden maandelijks geïnformeerd over de meest recente stand van zaken en de reacties zijn positief.

Begin 2015 werd de beslissing nog genomen om ook een 2de geval (op 6 rondes) volledig uit te betalen (geen eigen schade van 5 cent meer) en om ook de gevallen met gunstige uitgangscontrole doch met SE/ST ingangscontrole af te dekken.

6.3.2 Vogelgriep

Op 16 november 2014 werd op een Nederlands pluimveebedrijf de eerste melding gemaakt van de **hoogpathogene vogelgriep H5N8**. Het zeer besmettelijke virus wist zich snel te verspreiden over verschillende regio's binnen Nederland, waar de besmette pluimveebedrijven telkens geruimd werden.

Het virus circuleerde eerder al in Zuid-Oost Azië en tussen de wilde vogels van het westelijk en noordelijk deel van Europa. Zo werden naast Japan, Zuid-Korea en China, ook Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk getroffen door het virus.

In België wachtten het FAVV en de verschillende betrokken beroepssectoren, waaronder BEMEFA, niet lang om een spoedoverleg te organiseren en vervolgens de juiste maatregelen te treffen op nationaal niveau. BEMEFA verwees hierbij eveneens naar haar eigen **hygiëneprotocol** en gaf het advies om zeker gebruik te maken van *tank cleaning*. Naast de opgelegde hygiënemaatregelen in de onmiddellijke omgeving van de besmette bedrijven, mocht alle vervoer vanuit de risicogebieden gedurende de eerste vier dagen niet leveren aan een Belgisch pluimveebedrijf. De "**stand still**" was van toepassing voor pluimvee, eieren, mest en gebruikt strooisel en zowel in Nederland als in België gold eveneens een ophokplicht.

Het is pas eind maart 2015 dat Federaal Minister van Landbouw Willy Borsus, in samenspraak met het Voedselagentschap, beslist heeft om de periode van verhoogd risico voor België op te heffen. België mocht gedurende de crisisperiode gelukkig gespaard blijven van de gevreesde vogelgriep пандеміе. Maar het risico op verdere besmetting is nog niet helemaal achter ons. In Nederland worden er nog regelmatig nieuwe gevallen gemeld, maar eerder van de milde variant van het virus.

6.3.3 PED-virus

Eind januari 2015 werd in België melding gemaakt van een eerste PED-geval op een vleesvarkensbedrijf in de provincie Henegouwen. De testen die op dat bedrijf werden uitgevoerd, wezen op de milde (Europese) variant. Ook hier werden eerder al verschillende gevallen van PED gemeld door Nederland, Noord-Frankrijk en Duitsland. In tegenstelling tot het vogelgriepvirus, is er in België **geen verplichte melding** voor het PED-virus. Dit zorgt ervoor dat de situatie ook minder gemakkelijk op te volgen is.

BEMEFA heeft onmiddellijk een **hygiëneprotocol** opgesteld voor haar leden, specifiek voor het PED-virus. Hierin werden de toe te passen basis ontsmettingsmaatregelen opgenomen voor alle

voertuigen van en naar de gebieden waar melding werd gemaakt van het PED-virus.

Samen met DGZ (Dierengezondheidszorg Vlaanderen) hield BEMEFA de vinger aan de pols en er werd ook regelmatig een evaluatie gemaakt van de situatie. Gezien deze vrij goed onder controle bleek te zijn, werd binnen BEMEFA beslist om het hygiëneprotocol vanaf eind maart 2015 op te schorten.

7 Milieu en Duurzaamheid

Liesbeth Verheyen is BEMEFA's beleidsmedewerkster voor milieu, duurzaamheid en arbeidsveiligheid en sinds 2015 neemt zij ook het secretariaat van BEPEFA op zich. Liesbeth is verder ook het aanspreekpunt voor de dossiers die handelen over stofexplosie, het preventieplan verpakkingen, energie en de mestproblematiek. BEMEFA wordt door Liesbeth o.a. vertegenwoordigd in VCM, SALV, OVAM, de Mestbank, het Fonds Landbouw en Visserij.

7.1 Duurzaamheid

7.1.1 Platform Maatschappelijk verantwoorde diervoederstromen

In 2006 richtten een aantal Belgische stakeholders, onder leiding van BEMEFA, het Platform 'Maatschappelijk Verantwoorde DiervoederStromen' (MVDS) op, met een **drieledig doel**:

- Uitwerken van een standaard voor maatschappelijk verantwoorde diervoederstromen
- Promoten van lokale (lees Europese) eiwitten
- Gebruik van eiwitten diversifiëren

De **eerste missie**, het uitwerken van een standaard voor maatschappelijk verantwoorde diervoederstromen, houdt in dat diervoederstromen stapsgewijs aan bepaalde criteria van maatschappelijke verantwoording moeten beantwoorden. Als startproject werd geopteerd om dit voor soja uit te werken. Het verbod op het gebruik van diermeel als eiwitbron (vanaf 2001) zorgde namelijk voor een sterke toename van de soja-import. De uitbreiding van de sojateelt – mede onder impuls van de groeiende wereldbevolking – kan bedreigingen inhouden, zowel op milieu, sociaal als economisch vlak. De sector wil hierin haar maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen.

Gezien de sojaproductie een wereldgebeuren is, heeft het Belgische Platform MVDS vrij snel beslist om haar werking af te stemmen op de internationale Ronde Tafel RTRS (*Round Table of Responsible Soy*). BEMEFA besliste niet te wachten op de finale standaard van RTRS en werkte daarom een eigen Belgische standaard uit: [maatschappelijk verantwoorde soja](#).

Om het **tweede en derde doel** te behalen, kreeg BEMEFA de steun van de Vlaamse overheid. Op 25 februari 2010 hebben de Vlaamse overheid en BEMEFA een **engagementsverklaring** ondertekend met betrekking tot Maatschappelijk Verantwoorde DierVoederstromen. Deze engagementsverklaring benadrukt de wens om een internationale standaard voor Maatschappelijk Verantwoorde DiervoederStromen op te zetten. Beide partijen wensen ook bestaande eiwitbronnen maximaal te valoriseren en te promoten waarvoor een gezamenlijk actieplan werd uitgewerkt. Daarnaast willen

zowel de Vlaamse overheid als BEMEFA de afhankelijkheid van eiwitbronnen van buiten de Europese Unie beperken.

De verklaring omvat dus de uiteenzetting van de drie doelen, waarvan twee doelen verder werden uitgewerkt in een **Vlaams actieplan "alternatieve eiwitbronnen"** (zie [7.1.1.2 ActiePlan Alternatieve eiwitbronnen](#)).

Het MVDS-Platform mag ondertussen op de steun van verschillende partners rekenen:

- BEMEFA (de Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten)
- APIM (de Beroepsvereniging van de Margarinenijverheid)
- BCZ (de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie)
- Boerenbond
- FEBEV (Federatie van het Belgisch Vlees)
- COMEOS (het vroegere FEDIS, de Belgische Federatie van de Distributie)
- FEVIA (Federatie Voedingsindustrie)
- FWA (de Waalse Landbouwfederatie)
- Imexgra (de Syndicale Kamer voor de Import- en Exporthandel in Granen)

De middenveldorganisaties waren initieel ook bij het platform betrokken. Uiteindelijk hebben ze zelf beslist om uit het platform te stappen daar zij naar eigen zeggen niet gestructureerd waren om de standaard mee uit te schrijven.

Eind 2014 werden alle stakeholders uit de voedselketen uitgenodigd om een **stand van zaken** te schetsen van de **duurzaamheidsinitiatieven** binnen de mengvoedersector. De *retail*, de zuivelsector, de promotie van VLAM en de boerenorganisaties waren aanwezig en aangenaam verrast door de veelheid van initiatieven en de diepgang van de aanpak. Zeker de collectieve aanpak van de duurzame soja werd toegejuicht. Deze werd geëvalueerd als een transparante manier van handelen en vervolgens werd aan BEMEFA gevraagd om deze realisaties in een brochure vast te leggen. Een wens die ondertussen werd ingewilligd.

7.1.1.1 Aankoop duurzaam gecertificeerde soja

Om tot een standaard te komen voor maatschappelijk verantwoorde diervoederstromen startte BEMEFA met het ontwikkelen van een **standaard voor duurzame soja**. Soja is namelijk een veelgebruikte grondstof en de teeltwijze ervan wordt vaak in vraag gesteld. Aangezien het internationale

initiatief *Round Table on Responsible Soy (RTRS)* reeds bestond, sloot BEMEFA zich hierbij aan. Het doel van deze Ronde Tafel was om aan de hand van een uniek proces van open dialoog tot een mondiale uitbreiding te komen van de verantwoorde sojateelt. **Ontbossing voorkomen** is hierbij een zeer belangrijke doelstelling. Maar ook andere parameters over het milieu worden in aanmerking genomen, net zoals economische en sociale parameters.

RTRS heeft een **100-tal indicatoren** opgesteld en onderverdeeld in vijf categorieën die maatschappelijk verantwoorde soja definiëren. Deze categorieën zijn:

- 1) Voldoen aan de wetgeving en respect voor goede handelspraktijken
- 2) Goede arbeidsvoorwaarden
- 3) Verantwoorde omgang met lokale bevolking
- 4) Eerbied voor het milieu
- 5) Goede landbouwpraktijken

In 2009 heeft BEMEFA beslist om niet te wachten op de finale standaard van RTRS, maar eerder een eigen **Belgische standaard** uit te werken: maatschappelijk verantwoorde soja. Voor deze mv-soja gelden bepaalde principes en criteria met betrekking tot maatschappelijke verantwoording en meer bepaald rond milieu, sociale aspecten en economie. De Belgische standaard neemt **5 principes** in acht met een aantal bijhorende criteria, die allemaal vervat zijn in de RTRS-standaard. De BEMEFA-standaard dient met andere woorden beschouwd te worden als een **dynamische standaard**, implementeerbaar op niveau van de producent en progressief verbeterend. In het begin moest mv-soja aan een 20-tal duurzaamheidsindicatoren voldoen. In de loop der jaren werd dit aantal opgetrokken, zodat we in 2014 aan een 40-tal indicatoren zaten. Voor de certificering van duurzame soja in 2015 wordt het aantal indicatoren nogmaals opgetrokken tot 64!

De **BEMEFA-leden kopen gezamenlijk** mv-soja aan. Het gaat hierbij deels om Mass Balance certificaten en deels om certificaten op het RTRS-platform. Er werd in 2009 gestart met certificaten die garant staan voor een hoeveelheid van 100.000 ton mv-soja. Deze hoeveelheid werd jaarlijks opgetrokken en op vandaag wordt niet minder dan 400.000 ton gecertificeerde mv-soja aangekocht. Deze 400.000 ton dekt in ruime mate het sojaverbruik in de varkens- en kippenhouderij bestemd voor de Belgische markt en het totale verbruik in de rundveehouderij (incl. exportproducten). De certificering van de aangekochte soja gebeurt via een erkend controleorganisme, namelijk *Control Union*. De aangekochte certificaten voor mv-soja vallen grotendeels onder het systeem van Area Mass Balance. Dit betekent dat de soja die verwerkt wordt in het Belgisch mengvoeder geen directe fysieke link heeft met de mv-soja, maar wel dat de soja die in het voeder verwerkt wordt, afkomstig is uit de regio's waar eveneens de duurzame soja geteeld wordt. Daar er veel belang wordt gehecht aan een zekere link met de plaats van afkomst, wordt er in de toekomst maximaal ingezet op de aankoop van duurzame soja via het Area Mass Balance principe. Eveneens tracht BEMEFA via een begeleidingsprogramma de continuïteit bij de gecertificeerde landbouwers te behouden.

Belangrijk voor BEMEFA is dat een project ondertekend werd met IDH (Initiatief Duurzame Handel in Nederland) om de boeren in Argentinië en Brazilië te begeleiden naar certificering toe. Een vijftal gebieden werd zo uitverkozen om er de sojaboeren op te volgen en op te leiden voor duurzame sojateelt. Dit moet uiteindelijk leiden naar certificering. De begeleiding gebeurt door NGO's te velde. De "geviseerde" boeren zijn boeren met een gemiddelde oppervlakte van 500 ha, of "middelmatige" boeren naar Braziliaanse maatstaven... Verder is het ook belangrijk om deze boeren zo lang mogelijk

in het systeem te houden en de uitstapkans met andere woorden zo klein mogelijk te houden. Eind mei 2015 komt dit programma ten einde en zal een evaluatie plaatsvinden.

Naast de soja zal BEMEFA vanaf 2015 ook inzetten op **maatschappelijk verantwoorde bijproducten** van de biofuelindustrie. Deze stroom wordt op Europese bodem geproduceerd en kan gecertificeerd worden volgens het ISCC+ (International Sustainability & Carbon Certification) programma. Het ISCC+ programma is een uitbreiding van ISCC dat het mogelijk heeft gemaakt om niet enkel de biomassastromen als duurzaam te certificeren, maar ook de nevenstromen die aan de biobrandstoffenproductie verbonden zijn. Het ISCC programma kadert trouwens in de Europese *Renewable Energy Directive*, waarin gesteld wordt dat biomassa die gebruikt wordt als biobrandstof of bio-energie duurzaam geproduceerd dient te worden. In 2015 zal getracht worden om zo'n 80.000 ton gecertificeerd te krijgen en opnieuw collectief aan te kopen.

7.1.1.2 ActiePlan Alternatieve eiwitbronnen

Eén van de te volgen pistes voor het duurzamer maken van de diervoederstromen – meer bepaald de eiwitstromen – is de inzet van **alternatieve eiwitbronnen voor soja** in Europees diervoeder. Alternatieve eiwitbronnen kunnen reeds bestaande stromen zijn, die weinig of niet gebruikt worden in de diervoedersector, of nieuwe stromen zoals Vlaamse soja, lupinen, enz.

Samen met de Vlaamse overheid werkte de mengvoederindustrie een actieplan uit. Hierin staat beschreven hoe men de twee laatste doelen van het [MVDS-platform](#) tracht te realiseren. Hierbij kunnen 5 hefbomen onderscheiden worden:

- 1) Sensibilisering
- 2) Bewustmaking en promotie binnen de EU
- 3) Stimulering van (eerder praktijkgericht) onderzoek
- 4) Subsidiëring van landbouwers via specifieke maatregelen
- 5) In kaart brengen van valorisatiepaden van bijproducten van bijvoorbeeld voedingsindustrie en bio-ethanolproductie

Via het actieplan is het de bedoeling om de **import van eiwitten te reduceren** door de realisatie van

een meer lokale stikstofcyclus. De Europese mengvoedersector is voor 75% afhankelijk van import voor de bevoorrading in plantaardige eiwitten. In België ligt dit echter lager, doordat er sterk wordt ingezet op de valorisatie van bestaande stromen. 45% van onze gebruikte eiwitten zijn afkomstig van bijproducten uit de voedings- en biofuelindustrie. Deze stromen zijn zowel van Belgische als van Europese oorsprong. De import in België ligt dus flink lager dan in de rest van Europa.

Het MVDS-Platform blijft op zoek gaan naar alternatieve eiwitbronnen en ondersteunt dan ook een hele reeks onderzoeksprojecten. Tot hiertoe is gebleken dat verschillende gewassen in aanmerking komen om als eiwitbron verwerkt te worden in veevoeders. Deze alternatieven kunnen echter op middellange termijn slechts kleine deeloplossingen bieden voor de import van eiwitten. De eiwitinhoud, een andere samenstelling, nutritionele beperkingen en economische parameters spelen een belangrijke rol en kunnen op dit moment soja niet 1 op 1 vervangen. Er is dus nog onderzoek nodig zowel op technisch, nutritioneel als op economisch vlak. Enkele **onderzoeksprojecten die BEMEFA ondersteunt** hebben betrekking op insectenmeel, ander dierlijk meel, de teelt en het gebruik van Vlaamse soja, bestendige soja, DDGS, enz. Meer details over deze studies zijn terug te vinden op de BEMEFA-website onder de rubriek [Dossiers > Maatschappij > Onderzoek](#).

7.1.1.3 Sustainability Committee

Eind 2012 werd er binnen de *European Feed Manufacturers' Federation (FEFAC)* beslist om een **nieuw overkoepelend comité** op te richten ter bespreking van alle onderwerpen die over duurzaamheid handelen. Het comité heeft het beslissingsrecht over de verschillende duurzaamheidsacties die binnen Fefac ondernomen worden. De eerder technische en adviserende rol wordt overgelaten aan experts die in de drie verschillende Task Forces zetelen, zijnde **(1)** responsible supply, **(2)** environmental footprinting en **(3)** resource efficiency (Lees hierover meer onder [9.1.5 FEFAC](#)).

Daar BEMEFA veel belang hecht aan duurzaamheid en ondertussen al heel wat ervaring heeft opgedaan binnen dit onderwerp staat de beroepsfederatie FEFAC graag bij met advies. Zowel in het comité zelf als in elke bijhorende Task Force is BEMEFA vertegenwoordigd.

Onder het duurzaamheidscomité van FEFAC werd in 2014 nog een extra groep experts opgericht. Deze personen buigen zich over hoe het gebruik van duurzame soja in Europese diervoeding verhoogd kan worden.

7.1.1.3.1 Soja – Europese Benchmark

In mei 2014 werd er een 2-jaar durend contract afgesloten tussen Initiatief Duurzame Handel (IDH), FEFAC en enkele Europese federaties om het gebruik van duurzame soja in de Europese diervoeders te promoten. Door de handen in elkaar te slaan hopen België, Nederland, Zweden, UK en FEFAC ook andere Europese landen te overtuigen om duurzame soja aan te kopen. Op die manier dient duurzame soja na verloop van tijd de *main stream* (=enkel nog deze stroom beschikbaar) te worden binnen Europese diervoeders. In 2014 startte de uitwerking van de **minimum guidelines**. Deze *guidelines* zijn geen nieuw certificeringssysteem, maar zijn een reeks indicatoren die gebruikt zullen worden als Europese benchmark voor de minimum importeisen voor duurzame soja. Het aantal indicatoren ligt lager dan wat nu al in België, Nederland, Zweden en UK wordt toegepast. Het is voornamelijk de bedoeling een instapdrempel te voorzien.

In 2015 wordt verder gewerkt aan de *minimum guidelines* en wordt een onafhankelijke benchmark tool ontwikkeld op de website van het *International Trade Center (ITC)*. Op deze website kunnen

verschillende standaarden geraadpleegd worden, maar dankzij de bijkomende tool kunnen de sojahandelaars nakijken welke duurzaamheidsstandaard voldoet aan de *minimum guidelines* van FEFAC.

7.1.1.3.2 Carbon Foot Print

Binnen FEFAC wordt er ook gewerkt aan een **duurzamere mengvoederproductie**, zowel binnen Europa als wereldwijd. Rekening houden met de ecologische voetafdruk hoort hier onontbeerlijk bij. FEFAC gaat op een proactieve manier om met dit onderwerp en er lopen verschillende initiatieven binnen de Europese organisatie waarop men fier mag zijn.

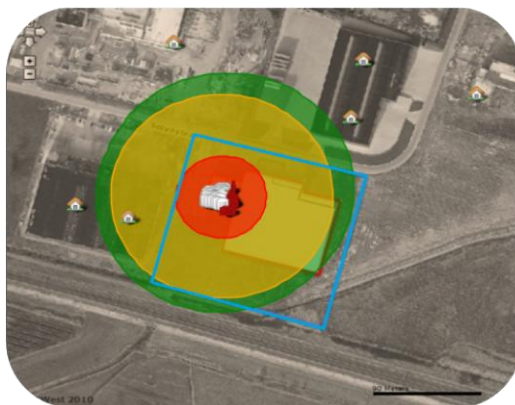
Belangrijke zaken die nu reeds op Europees niveau lopen, zijn:

- De uitwerking van de methodologie *Product Environmental Footprint* (PEF);
- De *EU 2020 resource efficiency roadmap* waarin de visie van de Europese Commissie over duurzaam voedsel wordt gegeven, de bijhorende voedselverliezen en het efficiënt gebruik van grondstoffen wordt besproken
- Het uitwerken van een Carbon Feed Print (CFP) tool en een voeder LevensCyclusAnalyse (LCA) gids
- Het uitwerken van een voeder LCA database
- Het opstellen van Europese duurzaamheidscriteria voor soja
- De voorbereidingen rond de ontwikkeling van een 'feedprint institute' dat zal instaan voor het onderhouden van de feed LCA database en de methodologie worden getroffen

7.2 Milieu

7.2.1 Stofexplosie

In 2010 bracht BEMEFA (contractant: het consultant-bedrijf *Environmental Resources Management (ERM)*), de geactualiseerde studie stofexplosie uit. Hieraan gekoppeld werd er door BEMEFA geïnvesteerd in de ontwikkeling van een **webapplicatie GEX**. Via deze tool kunnen mengvoederbedrijven op een gebruiksvriendelijke manier het extern risico van hun bedrijf ten gevolge van brand- en stofexplosiegevaaren zelf berekenen. In 2011 vond de validatie van het model plaats. De tool werd toegepast op enkele concrete praktijkcases waarna het erkend werd door de Vlaamse administratie als **onderdeel van de milieuvergunningsaanvraag**. Ondertussen hebben bijna 35 bedrijven de tool toegepast, waaronder ook enkele Waalse bedrijven.

Met de online tool kan eveneens de impact van verschillende mogelijke inspanningen ter reductie van het extern risico gesimuleerd worden. De applicatie is dus met andere woorden ook een handige tool om een investeringsstrategie uit te stippelen.

Deelnemers dienen eerst een **opleiding** te volgen bij BEMEFA (zie [10.2 Stofexplosie](#)). Vervolgens dienen de bedrijven individueel de nodige voorbereidingen te treffen voor de berekeningen en de benodigde gegevens. BEMEFA blijft continu ter beschikking bij vragen of problemen. Daar de tool erkend werd door de Vlaamse overheid is het niet meer noodzakelijk om beroep te doen op een erkend VR-deskundige. Samen met de administratie werd afgesproken dat enkel de preciaire gevallen een specifieke aanpak vereisen.

In 2013 was reeds bekend geraakt dat de Vlaamse administratie de wetgeving rond milieuzaken in stofexplosiegevoelige bedrijven wou verduidelijken. BEMEFA werd in 2014 door het departement leefmilieu, natuur en energie afdeling milieuvergunningen ingelicht over de aantocht van de **wetswijziging in bijlage 4 van Vlarem I**. Deze heeft namelijk betrekking op de mengvoederindustrie en op de bloemmolens. Door deze wijziging zouden alle bloemmolens en mengvoederfabrikanten een stofexplosiestudie moeten indienen bij de milieuvergunningsaanvraag. Die aanvraag moet aan bepaalde voorwaarden voldoen. De overheid heeft wel bij de omschrijving van de stofexplosiestudie rekening gehouden met BEMEFA's GEX tool, zodanig dat deze in de toekomst kan blijven gebruikt worden. Een fabrikant die geen gebruik wenst te maken van de GEX-tool voor zijn stofexplosiestudie, moet in de toekomst wel rekening houden met de voorwaarden die opgelegd worden in bijlage 4 van Vlarem I.

De studie omtrent het **stofexplosieveiligheidsdocument en interne zonering** werd in het verleden opgesteld als één van de milieu-initiatieven van BEMEFA. Het betreft hier de '**Handleiding stofexplosie voor mengvoederbedrijven en maalderijen**'. Ook deze studie vormt een handig instrument bij het aanvragen van de milieuvergunning.

7.2.2 Mestdecreet

Jaarlijks zorgt het invullen van de **mestbalansen voor varkens- en pluimveebedrijven** voor problemen. Door het gebruik van aannames en analyses sluipen er fouten in de balans die niet te negeren zijn. Samen met de genetische evolutie en de technische resultaten van de dieren zorgen deze fouten voor een onevenwichtigheid in de balans. BEMEFA, de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), het Algemeen Boerensyndicaat (ABS) en Boerenbond buigen zich over een oplossing. Via een driedelige aanpak, **regressierechten/mestanalyses/retentieproef**, wordt sinds 2013 met de groep meer duidelijkheid geschapen in de problematiek bij de varkens. Voor de pluimveesector werden zowel in 2013 als in 2014 verschillende pluimveebedrijven opgevolgd om te onderzoeken waar de fout ligt.

Om de mestproblematiek bij de varkens aan te pakken werd in 2013 een **ringtest** uitgevoerd met de verschillende erkende labo's. Doel hiervan is te verifiëren wat de fout was op de staalname van mest en op de analyse en wat de verscheidenheid was tussen de verschillende erkende labo's. De ringtest maakte duidelijk dat de fout op de analyse van N zeer klein is en dat de manier van staalname weinig effect heeft op de analyse. De fout op P en droge stof is echter groter dan aanvaardbaar. Het analyseren van P blijkt weinig nut te hebben en de manier van bemonsteren heeft hier een groot effect op. Wordt er veel dikke fractie bemonsterd dan zal de P-waarde in het staal groot zijn. Wordt er veel dunne fractie bemonsterd dan zal de P-waarde laag zijn. Via deze test heeft VLM ingezien dat een balans opstellen op basis van mestanalyses niet mogelijk is. De zoektocht naar een alternatief dringt zich op. Zowel door de sectoren als door VLM wordt gedacht dat een **bedrijfsforfait** soelaas kan brengen, hetgeen in 2014 verder werd onderzocht (zie [7.2.2.1 Pilootproject bedrijfsforfait](#)).

In de loop van 2013 heeft een werkgroep binnen BEMEFA een simulatie uitgevoerd om tot een **nieuwe regressierechte** te komen voor de vleesvarkens. De nieuwe gesimuleerde regressierechte werd goedgekeurd door VLM en toegepast om de nutriëntenbalans voor het productiejaar 2014 op te stellen. Samenhangend werd ook het **uitscheidingscijfers voor de laag-nutriëntenvoeders** aangepast. De regressierechten voor de zeugen waren aan een update toe, daar er enkele kengetallen geëvolueerd zijn ten opzichte van 10 jaar geleden (kengetallen waarop huidige regressierechte gebaseerd is). De update werd in 2014 aan VLM voorgesteld en officieus goedgekeurd. Het gebruik ervan zal op zich laten wachten tot productiejaar 2015.

Het derde luik van de aanpak wordt gebruikt om de **retentiewaarden van N en P** in varkens te bepalen. Er heerst het vermoeden dat de P-uitstoot van varkens lager is dan wat theoretisch verondersteld wordt. De hogere P-retentie in het varken zou het gevolg zijn van een genetische evolutie die invloed heeft op de groei, het vleespercentage, enz. Het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) bezit als onderzoekscentrum enige ervaring bij het opzetten en het

uitvoeren van dit soort experimenten. ILVO startte in de tweede helft van 2014 een retentieproef met 120 varkens, die in de eerste helft van 2015 ten einde zou lopen. Dit project wordt ondersteund door ABS, Boerenbond, BEMEFA en VLM.

BEMEFA blijft de problematiek van nabij opvolgen en zal ook in 2015 haar volle medewerking aan de Mestbank verlenen.

7.2.2.1 Pilootproject bedrijfsforfait

Zoals [eerder](#) vermeld, werd beslist om af te stappen van een systeem gebaseerd op momentanalyses voor het opstellen van de nutriëntenbalans. Vandaar dat de overgang naar een bedrijfsforfait werd geopperd, waarbij het bedrijf een **vaste waarde voor zijn N- en P-inhouden in de mest** krijgt toegekend tijdens eenzelfde productiejaar. Deze werkwijze en de manier waarop de forfait bepaald wordt, werd in de loop van 2014 onderzocht bij een **5-tal pilootbedrijven**. Om de 14 dagen wordt er bij deze bedrijven een meststaal genomen van de put en elke mestvracht die op het bedrijf vertrekt, wordt eveneens geanalyseerd.

De proef wees tot hiertoe uit dat werken met een bedrijfsforfait mogelijk is. De forfait zou bepaald worden op basis van een 1 jaar durende intensieve meetcampagne. De N- en P-inhoud in de mest dient bepaald te worden uit vrachstalen en niet uit putstalen. De inhouden in de mest bepaald op basis van putstalen is te variabel en hangt te sterk af van de vulling van de mestkelder. De inhoud in vrachstalen is weinig variabel. Zelfs bij ongemixte kelders zit er weinig verschil qua inhoud op de eerste en de laatste vracht. Eveneens blijkt dat de mestinhouden sterk kunnen variëren tussen de verschillende landbouwers en dat een algemeen forfait voor gans Vlaanderen dus niet realistisch blijkt. Een algemeen forfait van 8.1/9.2 kg N/ton werd nooit gehaald en ligt duidelijk veel te hoog. De algemene forfait voor P (4.5/4.9kg P/ton) blijkt wel in de lijn te liggen met de praktijk.

De proef heeft een **eerste indicatie** gegeven dat werken met een bedrijfsforfait op basis van vrachstalen mogelijk blijkt. Een uitbreiding van het project naar meerdere varkensbedrijven is echter aangewezen om echt uitsluitsel te kunnen geven. In 2015 wordt het pilootproject voortgezet en uitgebreid met 45 extra bedrijven. Doel hiervan is duidelijkheid te scheppen over:

- het aantal stalen dat nodig is om een bedrijfsforfait op te stellen
- de invloed van het seizoen op de bedrijfsforfait
- de noodzaak aan een forfait op niveau van diersoort in plaats van op niveau van het bedrijf

Naast de vleesvarkensbedrijven worden ook gesloten bedrijven en zeugenbedrijven meegenomen.

7.2.2.2 Regressierechten

De **nieuwe regressierechten** voor de zeugen vonden in 2014 hun ingang bij VLM en het kabinet van Schauvliege. Bij de simulatie van de nieuwe regressierechten wordt rekening gehouden met alle aan- en afvoerposten van nutriënten bij de zeugen. De kengetallen die deze aan- en afvoerposten kenmerken, bleken aan verandering toe te zijn daar de gebruikte kengetallen voor de huidige

regressierechten reeds 10 jaar oud zijn. Veranderingen werden vooral aangebracht aan **(1)** het productiegetal van de zeug, **(2)** de speenleeftijd van de biggen, **(3)** het voederverbruik en **(4)** het aantal doodgeboren biggen. VLM wenst de nieuwe regressierechten op te nemen in een **nieuw uitvoeringsbesluit van 2015**. Wegens het gestegen voederverbruik bij de zeugen werd ook gevraagd om het **maximaal voederverbruik** dat verbonden is aan het convenant aan te passen, namelijk van 1.050 kg naar 1.150 kg/jaar. Ook dit wordt opgenomen in het nieuwe uitvoeringsbesluit.

7.2.2.3 BREF

De Europese Commissie heeft in het begin van 2014 het startschot gegeven voor het herzien van het **Best Available Techniques Reference (BREF) document voor de Food, Drink and Milk sector**. Een BREF studie heeft tot gevolg dat alle GPBV-bedrijven (Geïntegreerde Preventie en Bestrijding van Verontreiniging) 4 jaar na publicatie van deze studie de Best Beschikbare Technieken (BBT) die in de studie worden opgenomen, verplicht moeten implementeren in het bedrijf, indien van toepassing. BBT zijn technieken die **goed zijn voor het milieu en economisch haalbaar** zijn voor een bedrijf zodat een hoog niveau van bescherming van mens en milieu verzekerd kan worden. De BBT's opgenomen in de studie hebben niet allemaal betrekking op onze sector. Het zijn vooral de BBT's rond stofemissie, geurhinder, ongevallenvoorkoming en energievermindering die van toepassing zijn.

Niet alle Belgische mengvoederbedrijven worden geclassificeerd als een GPBV-bedrijf. Enkel de bedrijven die voldoen aan de voorwaarden opgenomen in [rubriek 45.16 van bijlage 1 van het VLAREM](#) zullen de BBT's dienen te implementeren. Daar de rubriek werd gewijzigd, is de studie nu ook van toepassing op de mengvoederbedrijven.

In 2014 heeft de Europese Commissie (EC) een kennismakingsronde uitgevoerd in de verschillende Europese landen en met de verschillende sectoren. Aangezien de mengvoedersector nieuw is voor de studie was de EC nog op zoek naar heel wat gegevens, vooral rond stof- en geurhinder. Zowel via het BBT kenniscentrum van Vito als via FEFAC hoopten zij deze gegevens te kunnen verkrijgen. BEMEFA heeft aan beide instellingen haar medewerking verleend. In oktober 2014 werd er een **technische werkgroepvergadering** georganiseerd van 1 week waaraan 120 personen deelnamen. De 120 deelnemers zijn afgevaardigden van de verschillende sectoren en technische experts. De mengvoedersector wordt vertegenwoordigd door Arnaud Bouxin van FEFAC. Teneinde de stem van 1 persoon niet in het niets te laten verdwijnen, heeft BEMEFA ervoor gekozen om samen te werken met Food Drink Europe (FDE), fediol en nog enkele andere Europese sectororganisaties met als doel het **draagvlak op Europees niveau te vergroten**. De publicatie wordt ten vroegste in 2017 verwacht.

7.2.3 Laag-nutriëntenconvenant

Begin 2011 werd een vierjarenconvenant ondertekend tussen BEMEFA, de vereniging van zelfmengers en de Vlaamse Overheid. Met het laag-nutriëntenconvenant biedt de mengvoedersector haar medewerking aan de **reductie van mestoverschotten** en springt duurzaam om met het gebruik van nutriënten. Voeders worden op de markt gebracht met een lager gehalte aan eiwit en/of fosfor.

Eind 2014 ondertekenden Vlaams Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, Joke Schauvliege, BEMEFA en de Vereniging voor Zelfmengers het **nieuwe laag-nutriëntenconvenant**. Met deze nieuwe overeenkomst, die verlengd werd tot 2019, engageren de betrokken partijen zich om de aanpak aan de bron nog verder te verscherpen! Zo werd het fosforgehalte in de mengvoeders voor de categorie vleesvarkens van 40 kg tot afmesten namelijk herleid van 0,47 naar 0,45.

Zoals eerder vermeld onder [4.1.2 Meerdere \(specifieke\) bemonsteringsplannen](#) worden binnen ons bemonsteringsplan analyses uitgevoerd ter monitoring van het gehalte aan fosfor en eiwit. De resultaten hiervan maken elk jaar het voorwerp uit van een grondige **evaluatie tussen alle partijen**. Ook in 2014 verliep de evaluatie van het convenant zeer goed.

8 Export

8.1 Boycot Rusland

In augustus 2014 organiseerde het Federaal Voedselagentschap een spoedoverleg inzake het **Russische embargo voor landbouwproducten**. Rusland had een lijst van geïmporteerde producten opgesteld (diervoeders vallen niet onder het embargo), maar de vrees was groot dat alle producten problemen zouden krijgen aan de grens met Rusland. BEMEFA – als stakeholder van de agrovoedingsketen – was hier uiteraard op aanwezig. Tijdens de vergadering maakte het FAVV een stand van zaken op voor de meest getroffen sectoren (peren en vlees). Met betrekking tot het openen van **alternatieve markten** merkte het FAVV op dat in veel gevallen de sector zelf, dan wel het derde land, de vertragende factor is... In slechts 30 % van de 116 lopende dossiers lag de bal in het kamp van het FAVV.

De sector merkte op dat het FAVV de inspanningen om nieuwe markten te openen (niet de “gemakkelijke” maar wel degene met “potentieel”) een prioriteit moeten vormen. Tevens wordt er op te veel niveaus overleg gepleegd, verwijzen de actoren (FAVV – promotieorganismen – Buitenlandse zaken – FIT) te veel naar elkaar en wordt er te weinig gecoördineerd.

Naar aanleiding van het embargo, is vorig jaar ook de stuurgroep ketenoverleg van de hele voedselketen in spoedberaad bij elkaar gekomen om de toestand rond de export naar Rusland te bekijken. De totale export van de agro-industrie uit Europa naar Rusland wordt op 7 miljard euro geraamd. Europa moet de gevolgen van zijn geopolitiek beleid dragen en de nodige financiële middelen uittrekken om de schade te vergoeden.

8.2 Bemonsteringsplan export

Reeds enkele jaren wordt door BEMEFA een specifiek bemonsteringsplan ontwikkeld op maat van exporterende fabrikanten. Bepaalde derde landen stellen immers zeer specifieke eisen. Het bemonsteringsplan export heeft duidelijke voordelen voor de exporteurs op het gebied van de analysekosten en op de snelheid waarmee de export kan plaatsvinden.

In 2014 omvatte het bemonsteringsplan export **4 luiken**:

- 1) Uitvoer van diervoeders en toevoegingsmiddelen van dierlijke oorsprong van de Europese Unie naar de Douane-unie
- 2) Veterinair gezondheidscertificaat voor voeder bestemd voor invoer in de republiek Macedonië
- 3) Uitvoer van niet-ingeblikte/droge petfood van dierlijke oorsprong van de Europese Unie naar de Douane-unie

- 4) Uitvoer van diervoeder zonder component van dierlijke oorsprong naar Wit-Rusland en Kazachstan

Na afloop van het eerste kwartaal 2015 werd hier een **extra luik** aan toegevoegd: Veterinair certificaat voor voeders die producten van dierlijke oorsprong bevatten voor export naar Oekraïne.

8.3 Exportactiviteiten

In 2014 participeerde BEMEFA samen met andere federaties in **verschillende werkgroepen** die de dienst Internationale Zaken van het FAVV in het leven riep (Samenwerking, Communicatie en Prioriteiten). In het kader hiervan circuleert er maandelijks een tabel met de stand van zaken van de lopende dossiers 'nieuwe markten' die u ook op onze website onder de rubriek [Dossiers > Kwaliteit > Export](#) kan raadplegen.

Verder vindt er ook **bilateraal overleg** plaats tussen BEMEFA en het FAVV over specifieke exportdossiers in de diervoedersector en over het bemonsteringsplan export. Hierbij wordt de situatie voor export van voeders voor landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren naar verschillende landen uit de doeken gedaan en wordt de sector geconsulteerd voor de uitwerking van nieuwe certificaatmodellen of bijsturing van bestaande modellen. Alle certificaatontwerpen (en bijhorende instructiebundels) worden tevens doorgestuurd naar BEMEFA's Werkgroep Export.

Over de **afgifte van certificaten**, worden sinds januari 2014 alle certificaten op provinciaal niveau afgeleverd. De [website van het FAVV](#) neemt alle informatie op over standaardcertificaten en landenspecifieke informatie (instructiebundels en modelcertificaten).

9 Organisaties

9.1 Internationaal

BEMEFA zoekt reeds geruime tijd meer internationale samenwerking. Zo werd ter individuele titel een overeenkomst gesloten met het Duitse *Verein für kontrollierte alternative Tierhaltungsformen* (KAT) en *Qualität und Sicherheit* (QS) (zie respectievelijk [9.1.4 KAT](#) en [9.1.6 QS](#)). Ovocom vzw is de Belgische standaard op het vlak van diervoederveiligheid. Zoals [eerder](#) al gemeld, ondersteunt BEMEFA het overlegplatform van de diervoederkolom (Ovocom vzw) volop in haar doelstellingen om internationaal erkend te blijven op alle niveaus: ISO, EFISC, FamiQS, AIC, Transport, ISO22.000, GAFTA, enz.

9.1.1 *SecureFeed*

De evolutie in Nederland wordt op de voet gevolgd o.a. omdat er zeer veel import en export is tussen beide landen. Traditioneel proberen België en Nederland zo veel mogelijk samen progressie te maken, maar fundamenteel is de **aanpak verschillend**.

België heeft maximaal ingezet op voedselveiligheid met het besef dat dit thema van cruciaal belang is, zowel voor de mengvoedersector zelf als voor de communicatie met de verschillende stakeholders in de voedselketen. Nederland daarentegen heeft geopteerd voor een verzelfstandiging van de voedselveiligheid. Nevedi (de zusterorganisatie van BEMEFA in Nederland) heeft zich dus doelbewust niet gemoeid in de voedselveiligheidsdiscussies, daar **GMP Internationaal** de motor zou moeten zijn van het voedselveiligheidsgebeuren. Maar GMP Internationaal heeft strategisch gekozen voor een internationale koers. Dit heeft o.i. tot gevolg gehad dat nationaal de teugels wat “gevierd” werden.

Een aantal contaminaties en traceerbaarheidsproblemen (aflatoxine enerzijds en paardenvleesproblematiek anderzijds) hebben tot gevolg gehad dat in Nederland een *task force* voor het **voedselvertrouwen** diende opgericht te worden. De Nederlandse diervoedersector werd, onder druk van de zuivelsector, verplicht om aan een aantal bijkomende eisen invulling te geven. Deze bijkomende eisen worden nu gecoördineerd door een **nieuwe structuur** die in januari 2015 boven de doopvont werd gehouden: **SecureFeed**. Veel verschillen bestaan er niet tussen enerzijds GMP+ Internationaal aangevuld met SecureFeed en anderzijds Ovocom-GMP aangevuld met BEMEFA's Sectoraal Bemonsteringsplan. Althans de verschillen zouden geen aanleiding mogen geven tot het opwerpen van barrières tussen beide landen. Een gemeenschappelijke werkgroep moet de sterke punten van beide structuren bundelen om een BeNe-aureool uit te stralen naar de rest van Europa toe. Dit zou de boodschap moeten zijn, veeleer dan de verschilpunten te benadrukken.

9.1.2 NEVEDI

Verschillende gemeenschappelijke bestuursvergaderingen tussen Nevedi en BEMEFA leidden telkens tot de conclusie dat samenwerking een noodzaak is. Voedselveiligheid (helaas geen thema voor Nevedi) en duurzaamheid zijn twee voor de hand liggende onderwerpen die een **nauwe samenwerking** zelfs vereisen. Het is logisch dat de aanpak kan verschillen per lidstaat. Elke lidstaat worstelt immers met zijn specifieke structuren en zijn specifieke context. De vrijheid moet gegeven worden om deze lokale kenmerken te respecteren. Dit mag echter geen aanleiding geven tot het opwerpen van hindernissen die de doorvoer nodeloos zou bemoeilijken en de kosten torenhoog kunnen doen oprijzen!

Er kan verwezen worden naar het dossier "**duurzaamheid**". Sinds 2015 is de aankoop van duurzame soja in Nederland individueel in te vullen, terwijl men in België overtuigd blijft dat een collectieve aanpak veruit te verkiezen valt! Ook hier weer moet de rede zegevieren om de doorvoer tussen de beide landen vlot te laten verlopen.

Op vele vlakken wordt er al heel goed samengewerkt tussen Nevedi en BEMEFA. Er worden niet alleen berichten uitgewisseld, maar ook voorbereidingen in Europees verband samen getroffen, hygiëneprotocollen (vogelgriep, PED, ...) worden met elkaar afgesproken, enz.

9.1.3 GMP+ Internationaal

Met *GMP+ Internationaal* is de **samenwerking complexer**. Hoewel het voor de hand zou liggen om hier het grootste raakvlak voor samenwerking te vinden, wil de intensieve samenwerking maar niet vloten. Er vindt uiteraard wel samenwerking plaats, maar deze gebeurt niet op de meest efficiënte manier en zeker niet op de meest vruchtbare wijze.

Beide organisaties (Ovocom en GMP+ Internationaal) hebben een belangrijke ervaring opgebouwd. Country Notes, invoerprotocollen, te verwerken nevenstromen en duurzaamheidsstandaarden staan het handelsverkeer onnodig in de weg. Ook hier moet een werkgroep uitsluitel geven. Het doel moet zijn om het de ondernemingen zo soepel mogelijk te laten voldoen aan beide systemen zonder bijkomende audits, deelnames aan monitoring, enz.

9.1.4 KAT

In Duitsland wordt een specifiek kwaliteitssysteem voor eieren gehanteerd, namelijk KAT, of nog *Verein für kontrollierte alternative Tierhaltungsformen*. Sinds juli 2012 bestaat er een **uitwisselbaarheidsovereenkomst** tussen BEMEFA en KAT.

Deze overeenkomst werd begin 2015 geëvalueerd, als zeer positief beoordeeld en dus ook ongewijzigd aangehouden. Lees meer over deze overeenkomst op BEMEFA's website, onder de rubriek [Dossiers > Kwaliteit > Internationaal](#).

Samengevat komt het erop neer dat OVOCOM-GMP gecertificeerde mengvoederfabrikanten, die lid zijn van BEMEFA, op een eenvoudige manier kunnen deelnemen aan het KAT-systeem. Het is de OVOCOM-GMP certificatie-instelling die zowel de initiële als de jaarlijkse certificatie-audit (combi-audit) kan uitvoeren. Vereiste is wel dat de auditor een **opleiding** heeft gevolgd bij BEMEFA.

In maart 2015 vond een dergelijke opleiding voor de auditoren plaats. Meer info over de auditfrequentie en welke certificatie-instellingen en auditoren in aanmerking komen voor de audits is beschikbaar op de website van BEMEFA, onder [Dossiers > Kwaliteit > Internationaal](#). Er werd eveneens een overzichtelijk stappenplan uitgewerkt om gebruik te kunnen maken van deze overeenkomst.

9.1.5 FEFAC

9.1.5.1 Werkgroepen

BEMEFA zetelt in de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur van de *European Feed Manufacturers' Federation (FEFAC)*, de Europese overkoepelende organisatie. Daarnaast is BEMEFA ook in volgende Committees vertegenwoordigd:

- Feed Safety Management: internationaal overleg over voedselveiligheid, mycotoxine risk management, dioxinemonitoring, database van contaminanten en samenwerking met de overheden
- Animal Nutrition: nieuwe wetgeving gemedicineerde voeders, wetgeving in het algemeen en etikettering
- Sustainability (zie [7.1.1.3 Sustainability Committee](#))
- Premix and mineral feed: additieven, gevaarlijke preparaten en diëetvoeders
- Industrial compound feed production: feed markt, contracten, biofuels, eiwitbevoorrading en international handel

Naast de traditionele werkgroepen zal BEMEFA voortaan ook vertegenwoordigd zijn in **3 nieuwe Task Forces** die we hieronder even op een rijtje zetten.

- **Task Force on environmental footprinting**

Deze Task Force zal onder andere de activiteiten ondersteunen van enerzijds de methodologie 'environmental footprinting' en anderzijds de ontwikkeling van de Life Cycle Analysis (LCA) database. Tevens zorgt zij voor de voorbereidingen rond de ontwikkeling van een 'feedprint institute' dat zal instaan voor het onderhouden van de feed LCA database en de methodologie.

- **Task Force on responsible supply**

De eerste taken die aan deze Task Force werden toebedeeld zijn het opvolgen van de activiteiten van de werkgroep Duurzame Soja, het ontwikkelen van de kerncriteria voor de import van duurzame soja en het toepassen van FEFAC's "road map" voor het aanbod van

duurzame soja. Daarnaast zal zij eveneens aanbevelingen geven over heel het duurzame Europese aanbod van proteïnen.

- **Task Force on resource efficiency**

Deze Task Force zal eerst en vooral deelnemen aan het publieke overleg door *DG ENVI* over het duurzaam gebruik van fosfor (deadline is eind november). Vervolgens zal ze zich buigen over het opzetten van indicatoren voor de efficiëntie van de middelen die de prestatie van de mengvoerders en de Europese voederindustrie aantonen (kwantitatieve and kwalitatieve benadering).

9.1.6 QS

BEMEFA heeft sedert een tiental jaren een **uitstekende samenwerking** met *Qualität und Sicherheit (QS)* opgezet. Beide organisaties vertrouwen elkaar zeer sterk, wat de samenwerking de laatste jaren zeer vlot laat verlopen, zonder al te veel golven.

**QS – Ihr Prüfsystem
für Lebensmittel**

BEMEFA en Ovocom hebben met QS aan tafel gezeten over het thema voedselveiligheid. Eerste punt op de agenda was **crisiscommunicatie**. QS gebruikt een online platform om alle verzamelde en uitgestuurde gegevens over een bepaald incident overzichtelijk te presenteren en te archiveren. Zo'n platform kan uitgewerkt worden om informatie te delen. Momenteel is een gelijkaardig '*international crisis journal*' uitgebouwd als communicatiemiddel tussen de verschillende schemahouders (België, Nederland, UK, Duitsland).

BEMEFA lichtte vervolgens haar aanpak toe o.a. over de **gevarenanalyse** en de ontwikkeling van de bemonsteringsplannen. QS was onder de indruk van de systematiek en de wetenschappelijke onderbouwing die we in België aan de dag leggen. Als eerste stap zal de gevarenanalyse van beide partijen naast elkaar worden gelegd.

9.2 Nationaal

9.2.1 KVBM & Maaldersvereniging

BEMEFA verzorgde ook in 2014 het deeltijds **secretariaat** van de Koninklijke Vereniging der Belgische Maalders (KVBM). Hieronder wordt verstaan de vertegenwoordiging van KVBM in de Europese federatie *European Flour Millers* (EFM) en in de Federatie Voedingsindustrie (FEVIA), de uitwerking van het sectoraal bemonsteringsplan voor de maalderijen, de uitwerking van een typecontract voor de aankoop van Belgische baktarwe, de opvolging van de wetgeving, de communicatie en het organiseren van opleidingen.

Tevens werd de eerste aanzet gegeven voor een update van de autocontrolegids voor de maalderijen en lag KVBM aan de basis van de oprichting van het Instituut Brood & Gezondheid.

Daarnaast neemt BEMEFA ook de activiteiten van de Maaldersvereniging waar en daar werd de aanzet gegeven voor een eerste breder overleg tussen de 3 maalderijfederaties in 2014.

9.2.2 BEPEFA

Sinds januari 2015 heeft BEMEFA het secretariaat van BEPEFA op zich genomen. BEPEFA is de vereniging van de Belgische petfoodfabrikanten die op vandaag 8 leden telt. Dit betekent dat BEMEFA sindsdien zowel de droge voeding voor gezelschapdieren als de natte voeding zal vertegenwoordigen. In eerste instantie wordt er via een dienstverleningscontract gewerkt, maar op termijn wensen beide partijen de **samenwerking te versterken** om een meer geïntegreerde aanpak te volgen.

9.2.3 VEPEK

In 2014 werd – o.a. onder het voorzitterschap van BEMEFA – heel wat werk verricht om alle belanghebbende organisaties aan boord te houden van VEPEK (of terug aan boord te krijgen). Het objectief was om een **gemeenschappelijke professionele secretaris/coördinator** aan te werven met Belplume en om de administratie uit te besteden, zodat er inhoudelijk veel meer werk verricht zou kunnen worden voor de pluimveekolom. Spijtig genoeg hebben 2 organisaties beslist om dit scenario geen kans te geven en om de stekker uit de werking van VEPEK te trekken.

Dossiers waar VEPEK nog aan werkt, zijn de ingangscontrole voor braadkippen, het VKI-formulier, het Sanitair Fonds, de salmonellaproblematiek, de import vanuit Oekraïne van pluimveeproducten, de stoomontsmetting, het verdoven bij het slachtproces, de vogelgriep, dierenwelzijn, enz.

9.2.4 Ketenoverleg agrovoeding

In 2012 werd het ketenoverleg van de voedselketen opgestart. Sindsdien ontplooidde het geleidelijk aan meer initiatieven die in verschillende werkgroepen worden gecoördineerd. Zo bestaan er **5 werkgroepen** binnen het ketenoverleg van het agrovoedingssysteem dat volgende leden kent:

- Primaire sector: het Algemeen Boerensyndicaat (ABS), Boerenbond en de Waalse Landbouwfederatie (FWA)
- Toelevering: BEMEFA
- Grootdistributie: de Belgische Federatie van de Distributie (Comeos)
- Verwerkende sector: de Federatie Voedingsindustrie (FEVIA)
- De Unie voor Zelfstandige Ondernemers (UNIZO)

9.2.4.1 Werkgroep Gedragscode

De werkgroep Gedragscode heeft een **gedragscode** opgemaakt die een aantal wijzigingen heeft ondergaan zodat in 2014 een nieuwe versie is voorgelegd aan de verschillende Raden van Bestuur. Deze gedragscode kan u op onze website raadplegen onder de rubriek [Dossiers > Maatschappij > Ketenoverleg > Gedragscode](#). De code is eveneens ingebed in een **Europese gedragscode**.

Nieuw is dat een klachtencommissie verschillende klachten heeft behandeld, zo'n 17 in 2014. Het ketenoverleg heeft gekozen voor een vrijwillige benadering, in tegenstelling tot andere landen waar een arbiter is aangesteld.

9.2.4.2 Werkgroep Meerprijs

Het ontstaan van deze werkgroep ligt voornamelijk in de **rundvleesveesector**. De bedoeling is via het principe van een generiek lastenboek de lat gelijk te leggen voor alle kwaliteitssystemen. Elke eis die er bovenop wordt gelegd, moet steeds gecertificeerd kunnen worden binnen het kwaliteitssysteem. Daarnaast moet deze bijkomende eis ook kunnen leiden tot een meerprijs (voornamelijk voor de primaire producent).

In 2014 werd eveneens gerealiseerd dat het bemonsteringsplan op het niveau van de primaire producent wordt gefinancierd door de grote drie van de distributeurs. Er worden verwoede pogingen ondernomen om de *free riders* onder de grootdistributie nu ook te motiveren om mee te stappen.

9.2.4.3 Werkgroep Duurzaamheid

Binnen het ketenoverleg werkt de Werkgroep Duurzaamheid aan een verduurzaming van heel de agrovoedingsketen. In juni 2013 werd het startschot gegeven voor het **project transitie** dat tot 31 mei 2015 loopt. Het project wordt gesubsidieerd door het Agentschap ondernemen in het kader van ViA-nieuw industrieel beleid. Samen met het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) tracht men een actieplan op te zetten die de nodige acties bevat om op korte en middenlange termijn binnen de keten progressie te maken op vlak van duurzaamheid.

Verschiedende stappen leidden tot het **actieplan**. Als eerste stap werd een antwoord gezocht op de vraag 'waar staat de agrovoedingsketen momenteel op vlak van duurzaamheid?'. Vervolgens werd onderzocht waar de keten naartoe wil en hoe ze dit wensen te bereiken. Na een antwoord te hebben geformuleerd op bovenstaande vragen kon in een derde stap op zoek worden gegaan naar de concrete acties die nodig zijn om de verduurzaming waar te maken.

Naast de bedrijven uit de keten dienen ook de consumenten hun steentje bij te dragen aan deze verduurzaming. **Communicatie en informatie** delen, spelen hierin een grote rol. De consument dient namelijk actief betrokken te worden zodat er respect gecreëerd wordt voor de agrovoedingsketen en de producten die door hen geproduceerd worden. Een gespecialiseerd communicatiebureau werd

ingeschakeld om te onderzoeken welke doelgroep het best benaderd wordt en op welke manier dit dient te gebeuren.

Binnen het project heeft men een financiering voorzien voor vier duurzame praktijkprojecten, of **action labs** genoemd. De nadruk van deze action labs ligt op ketenoverspannend, verduurzaming van meerdere schakels in de keten en het transformatieconcept. Eén action lab wordt geleid door een mengvoederfabrikant en onderzoekt het mogelijk gebruik van Vlaamse soja in varkensvoeder en het effect ervan op de varkens en het varkensvlees.

9.2.4.4 Werkgroep Kwaliteit runderen

Voor de vleesveesector werden alle bestaande kwaliteitslastenboeken naast elkaar gelegd en werd de grootste gemene deler daaruit gehaald. Dit leidde tot een **generiek lastenboek rundvlees**. Het principe is dat elke schakel instaat voor de controles die gemeenschappelijk worden afgesproken. Lees hierover meer onder Meer hierover kan u lezen onder [5.1 Generiek Lastenboek Rundvlees](#). Generiek lastenboek Rundvlees

9.2.4.5 Werkgroep Kwaliteit varkens

Binnen het ketenoverleg werd ook een werkgroep varkens opgericht. Deze werkgroep buigt zich over volgende **thema's**: varkensvleesprijsindex, generiek lastenboek varkens, onderzoek naar een definieerbaar Belgisch marktniveau en ten slotte een financieringsbasis voor de antibioticaregistratie over alle diersoorten heen. De Werkgroep Kwaliteit varkens gaat dus vrij analoog werk verrichten als de werkgroep Kwaliteit runderen, maar dan uiteraard voor de varkens.

9.2.5 SALV

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) is een entiteit van het [beleidsdomein Landbouw en Visserij](#) van de Vlaamse Overheid. Ze is een **adviserend orgaan** voor de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement. De adviezen die worden geformuleerd hebben betrekking tot nieuwe reglementering over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. De adviezen worden samengesteld tijdens werkgroepvergaderingen van de belanghebbenden van de sector die zetelen in de SALV.

In 2014 gaf de SALV haar 100ste advies uit. Het was een advies over de Vlareem-trein 2013. De SALV beperkt zich niet tot het geven van adviezen over landbouw en visserij, maar geeft ook adviezen over aanleunende thema's zoals dierenwelzijn, klimaat, milieu, economie en natuur. Raadpleeg de [website van SALV](#) voor meer info over de werking van de adviesraad.

Een advies waarover de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij zich in 2015 zal moeten buigen is de **beleidsnota 'Landbouw, Visserij en plattelandsbeleid 2014-2019'** van minister Joke Schauvliege. Deze nota werd in 2014 opgesteld door de minister en begin 2015 voorgesteld aan SALV. Hierin wordt de visie van haar kabinet voor de komende 5 jaar toegelicht, waaruit blijkt dat de

minister veel belang hecht aan **duurzaamheid** en aan **ketenwerking**. Twee zaken waar ook BEMEFA veel initiatieven over heeft lopen. Om haar visie te bereiken, stelde de minister verschillende doelstellingen op waar ze de komende 5 jaar aan wil werken. Onderwerpen die hierin aan bod komen zijn o.a. duurzame bedrijfsvoering, de agrovoedingsketen op de kaart zetten in het buitenland, maar bovendien ook versterken in Vlaanderen zelf, innovatie en onderzoek, de overheid als partner van de keten en ondersteuning.

9.2.6 VCM

Het Vlaams Coördinatiecentrum voor Mestverwerking (VCM) is het centraal aanspreekpunt voor **mestverwerking** in Vlaanderen. Bij hen kan je terecht voor informatie, advies en/of begeleiding. Zij vormen eveneens de schakel tussen de overheid en het bedrijfsleven. Hiervoor organiseren zij thematisch overleg waarin onderwerpen zoals ruimtelijke ordening, het mestdecreet, enz. besproken worden. Verder help VCM ook aan het opstarten van projectwerking rond nutriëntenvalorisatie en delen zij deze kennis met hun leden.

VCM werd opgericht in 1996, op initiatief van de provincie West-Vlaanderen. BEMEFA heeft vanaf het begin haar medewerking verleend en is sinds 2013 ondervoorzitter van deze organisatie. Deze taak loopt nog tot april 2015. Vanaf dan zal BEMEFA de taak van **voorzitter** waarnemen.

9.2.7 VILT

BEMEFA is medeoprichter van VILT vzw en financiert de activiteiten van het Vlaams infocentrum mee. Daarnaast zetelt BEMEFA ook in de Raad van Bestuur, waar regelmatig een overzicht wordt gegeven van de lopende activiteiten ([Veldverkenners](#), [VILT TeeVee](#), enz.) en de resultaten die hiermee geboekt worden.

10 Opleidingen

10.1 Inkoop en contracten

Na de aflatoxinecrisis van begin 2013 werd duidelijk dat heel wat kopers onvoldoende thuis zijn in de "contractenwereld". BEMEFA, de Syndicale Kamer voor de Import- en Exporthandel in Granen (IMEXGRA) en de Beroepsvereniging van de handelaars in graangewassen en andere landbouwproducten (Synagra) namen daarom het initiatief om een **opleidingscyclus** te organiseren. Deze is er voornamelijk op gericht om een beter inzicht te verschaffen over de meest gangbare contracten voor de inkoop van grondstoffen. Daarnaast wordt er dieper ingegaan op de inhoud van de contracten, waaronder de sterktes en de zwaktes. Uiteindelijk moet het de bedoeling zijn te bepalen welke bijkomende eisen er gesteld kunnen worden om de kopers betere garanties te bieden.

10.2 Stofexplosie

BEMEFA heeft de **GEX-tool** ontwikkeld die u toelaat het extern risico van uw bedrijf ten gevolge van stofexplosie en brand te berekenen. Deze tool werd erkend door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) en werd reeds in meerdere concrete *cases* succesvol toegepast in het kader van een milieuvergunningaanvraag. De fabrikant krijgt hierdoor de kans om zelf de berekening uit te voeren en hoeft daardoor geen beroep te doen op een consultant. Lees hierover meer onder [7.2.1 Stofexplosie](#).

Bij de berekening helpt BEMEFA de fabrikant graag verder. Als eerste stap organiseert BEMEFA een **opleiding** waarbij de achterliggende theorie van het GEX-programma wordt uitgelegd en waarbij een inleiding wordt gegeven tot het gebruik van de tool zelf. Vervolgens kan de fabrikant ermee aan de slag.

Wanneer de fabrikant een grote stap verder staat met het invullen van de tool, organiseert BEMEFA een eerste **begeleidingssessie**. BEMEFA-leden krijgen dan niet alleen advies, maar kunnen op dat ogenblik ook al hun vragen stellen. Hierna kan de studie volledig worden afgerond om ten slotte een laatste keer voorgelegd te worden in een tweede begeleidingssessie. Al deze sessies worden gratis aangeboden door BEMEFA vanaf de aankoop van de GEX-tool. BEMEFA mocht het voorbije jaar meerdere van deze sessies organiseren.

10.3 Arbeidsveiligheid

BEMEFA heeft in haar opleidingspakket van 2014 ook een cursus over **arbeidsveiligheid (sensibilisatie) voor arbeiders** opgenomen. Dit gebeurt in samenwerking met Provikmo/Vekmo en kan indien gewenst op het bedrijf van het BEMEFA-lid zelf doorgaan.

Tijdens deze opleiding komen naast de gevaren van silo's ook het werken met derden aan bod, met specifieke nadruk op stofexplosiegevaar en brandgevaar. In het eerste deel van de opleiding worden aan de hand van concrete voorbeelden (filmpjes en foto's) de gevaren en de mogelijke gevolgen ervan binnen de mengvoedersector geïllustreerd. Vervolgens wordt in het kort de theorie achter het ontstaan van stofexplosie geschetst en ten slotte worden mogelijke voorzorgsmaatregelen overlopen. Alles wordt zo praktijk mogelijk aan de man gebracht. Indien de opleiding op bedrijfsniveau georganiseerd wordt, gaat de lesgever na afloop van het theoretische gedeelte samen met de deelnemers de fabriek in om de **theorie toe te passen op het bedrijf**.

Verschillende BEMEFA-leden organiseerden in de tweede helft van 2014 een sessie voor hun personeel. De reacties waren heel positief over het verloop van de opleiding: "zeer praktisch en impactvol ervaren". Ook voor de bedienden van het bedrijf was de opleiding leerrijk.

Naast de opleiding beschikt BEMEFA ook nog steeds over het **handboek arbeidsveiligheid** dat in 2009 werd uitgebracht voor de mengvoedersector (zie ook [6.2 Arbeidsveiligheid](#)). Wegens wijzigingen in de wetgeving werd het handboek ondertussen aan een update onderworpen. Lees hierover meer op de website van BEMEFA, onder de rubriek [Publicaties](#).

11 Wetenschappelijk Onderzoek

11.1 Project insecten

De Thomas More Hogeschool, de KULeuven en Universiteit Gent hebben een financiering behaald voor een **TETRA-project** bij het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT). Het project voert onderzoek uit naar het gebruik van de **zwarte soldatenvlieg** als eiwitbron in pluimveevoeder. Het gebruik van de zwarte soldatenvlieg in voeder kan een mogelijke aanvulling vormen op de bestaande eiwitbronnen waardoor de afhankelijkheid van geïmporteerde eiwitten kan reduceren. Bovendien kunnen insecten gekweekt worden op een voedingsbodem van organische reststromen, waardoor deze laatste hoogwaardig verwerkt kunnen worden. Insecten zouden ook over een goed aminozuurprofiel beschikken.

BEMEFA is een actief lid van de actorengroep en er wordt van de beroepsfederatie verwacht dat ze advies geeft over de proefopzet en informatie levert over de wetgeving omtrent het gebruik van insecten in diervoeder.

11.2 Project soja

Het sojaproject van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) tracht de teeltwijze op punt te stellen van enkele vroegrijpe **sojavariëteiten die in Vlaanderen geteeld worden**. BEMEFA ondersteunt dit project in het kader van het [Actieplan Alternatieve Eiwitbronnen](#).

In 2012 en 2013 werden oriënterende teelttechnische proeven met enkele vroege tot zeer vroege sojarassen uitgevoerd op 3 verschillende locaties in Vlaanderen. Op basis van deze proeven blijkt er potentieel in deze teelt te bestaan, maar er zijn ook nog heel wat knelpunten die moeten onderzocht worden alvorens deze teelt op het terrein toegepast kan worden. Via een IWT-LA project van 4 jaar worden deze knelpunten onderzocht. Zo onderzoeken zij welke sojarassen in België geteeld kunnen worden en wat de bijhorende optimale teelttechnieken zijn. Naast het inzaaien van verschillende rassen, onderzoeken zij ook welke herbiciden het meest efficiënt zijn in België, welke inoculatieproducten en welke dosis ervan gebruikt moeten worden voor een goed werkende inoculatie, welke rassen weerstand kunnen bieden tegen de koude en wat de olie- en eiwitinhoud is van de verschillende rassen.

BEMEFA maakt samen met onder andere Agrifirm, Alpro, AVEVE, Boerenbond en Colruyt deel uit van de gebruikerscommissie. Hierdoor worden alle resultaten tot onze beschikking gesteld en kunnen wij het onderzoek mee sturen.

11.3 ILVO – Gebruikersgroep ideaal slachtgewicht

Het IWT-project 'Bepaling van het bedrijfseconomisch optimale slachtgewicht van vleesvarkens' wordt getrokken door het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO). Hierbinnen zou men een optimalisatiemodel ontwikkelen dat voor een gemiddeld Belgisch varken het economisch optimale slachtgewicht berekent, rekening houdend met de marktomstandigheden.

Bovendien wenst men ook aan de individuele varkenshouder een op maat gemaakt adviesinstrument te bieden ter **berekening van het economisch optimaal slachtgewicht** volgens de markt- en bedrijfsspecifieke omstandigheden.

Om deze doelstelling te behalen is technische kennis nodig over de evolutie van de groei, voederopname, sterfte en lichaamssamenstelling van varkens gedurende de afmestperiode. In het bijzonder over het traject tussen 100 en 130 kg is deze informatie nog niet gekend. Deze technische informatie zal verschillen tussen beren, baren, gelten en improvac. Om tot de uiteindelijke doelstelling te komen, moeten volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Hoe evolueert de groei, voederconversie en sterfte van baren, gelten, beren en beren gevaccineerd tegen berengeur tussen 100 en 130 kg?
- Hoe evolueert de lichaamssamenstelling tussen 100 en 130 kg?
- Hoe evolueert de intrinsieke kwaliteit van het vlees tussen 100 en 130 kg?
- Hoe wordt het afleveren onder of boven een bepaald slachtgewicht beloond/gestraft?
- Hoe kunnen de technische curven aangepast worden volgens de bedrijfsspecifieke situatie?
- Hoe wijzigt het optimale slachtgewicht bij variërende voeder-, biggen- en varkensprijzen?
- Welke mate van flexibiliteit is vereist voor een bedrijf om het slachtgewicht te kunnen laten variëren?

De optimalisatie van het slachtgewicht kan een belangrijke bijdrage leveren aan de rendabiliteit van varkensbedrijven die al geruime tijd onder druk staat. De kleine economische marges binnen de varkenshouderij brengen met zich mee dat zelfs kleine wijzigingen in onderliggende technische prestaties al een substantieel effect kunnen hebben op het uiteindelijke economische bedrijfsresultaat.

11.4 Project retentie

BEMEFA heeft een driesporenplan uitgewerkt met Boerenbond, ABS en de Mestbank om de mestproblematiek bij de varkens aan te pakken. Eén van de sporen is het bepalen van de N- en P-retentie in het varken. ILVO had de groep in 2013 aangeraden om mee te stappen in het project 'Bepaling van het bedrijfseconomisch optimale slachtgewicht van vleesvarkens' (zie [11.3 ILVO – Gebruikersgroep ideaal slachtgewicht](#)), aangezien hierin de retentie van 120 varkens wordt bepaald.

In de projectbeschrijving stond echter niet vermeld dat de dieren een zeer rijk voeder zouden krijgen en dat de maximale retentiewaarden bepaald zouden worden. De waarden die het project bepaalt, zijn dus niet de gangbare cijfers die tot een gemiddeld varken behoren. De Mestbank ging dan ook niet akkoord om deze retentiewaarden in het beleidskader te gebruiken. Bijgevolg hebben de partijen samen beslist om 72 andere varkens uit het project te slachten die wel gevoederd worden met een **courant praktijkvoeder**. De N- en P-retentie van 6 gelten, 6 beren, 6 bargaen en 6 improvac worden telkens bepaald bij een slachtgewicht van 105 kg, 115 kg en 130 kg. Deze extra proef werd eind 2014 opgestart en de resultaten worden in de helft van 2015 verwacht.

11.5 Project Residuen

BEMEFA maakt deel uit van de gebruikersgroep van het project CROSSCONTAM van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD Volksgezondheid). Doel hiervan is het effect van lage niveaus aan antibiotica (residuen) binnen de ontwikkeling van **resistentie** te onderzoeken. De resultaten worden onderzocht vanuit het perspectief van lage niveaus ten gevolge van versleping na de productie of gebruik van gemedicineerde voeders, maar de conclusies kunnen doorgetrokken worden naar de aanwezigheid van lage antibioticagehalten na medicineren op niveau van de veehouderij, via water of via voeder (post-mixing). Er wordt ook getracht om de **impact van die versleping** op vlak van resistentieontwikkeling te achterhalen.

Wat nu reeds zeker is, is dat het invoeren sinds 1/1/2014 van technieken zoals **eindmengers** en **fijndoseersystemen** in mengvoederfabrieken, een belangrijke **positieve rol** heeft gespeeld. Rest nog de versleping bij transport en de versleping op niveau van de veehouder (opslag gemedicineerd voeder, resten in voederlijnen, enz.).

Ook op niveau van Belpork/Certus was er een ontwikkeling rond residuen van actieve substanties in varkensarkassen en -vlees. Talrijke pistes kunnen naar voor geschoven worden als potentiële oorzaken, waaronder een gebrekkig management op niveau van de varkenshouderij. Vanuit de slachthuizen kwam duidelijk naar voor dat ze nood hebben aan een **uitgangscontrolle** op niveau van de varkenshouder en aan een ingangscontrolle op hun niveau, zodanig dat de leverancier van het varken “alerter” omgaat met medicatie en wachttijden. Testen – te ontwikkelen in samenspraak met ILVO – op gebied van speeksel, urine of bloed dienen op punt gesteld te worden. Deze testen kunnen uitgevoerd worden op levende varkens en een indicatie geven van eventuele problemen na slacht.

12 Techniek & innovatie

Erik Hoeven is BEMEFA's beleidsmedewerker voor techniek en wetenschap. Erik staat achter verschillende dossiers, waaronder gemedicineerde voeders (elektronisch voorschrift, fijndoseersysteem), export, diergezondheid, het Salmonellafonds en wetgeving. Regelmatig vertegenwoordigt hij BEMEFA bij VLAM, Vepek, Belplume, VNA, het FAVV en zorgt ook nog voor Eufetec en KVBM.

12.1 Fijndoseersysteem

Als 1 van de 2 beheersmaatregelen/technieken in het kader van het [Convenant gemedicineerde voeders](#) om versleping na de productie van gemedicineerde voeders (in eerste instantie met antibiotica) te minimaliseren, kan het fijndoseersysteem beschouwd worden als het leest "end-of-line". Er is immers ook **geen versleping meer** te wijten aan transport van gemedicineerde voeders.

Het systeem is voorbij de ontwikkelingsfase en de toestellen (**3de generatie**) werden ontwikkeld in samenwerking met de firma Bascules Robbe (er is tevens een oplossing op het gebied van hardware en software). Specifieke uitdagingen blijven bestaan, zoals voor de homogene inmengbaarheid van bepaalde premixen.

12.2 Elektronisch voorschrift

In 2014 kreeg BEMEFA van de bevoegde ministers de officiële **erkenning als dienstverlener** voor het aanbieden van de dienst voor het elektronisch voorschrijven van gemedicineerde voeders. Deze erkenning wordt geregeld via het Koninklijk Besluit gemedicineerde voeders van 21 december 2006.

Teneinde het draagvlak voor het elektronisch voorschrift te vergroten, heeft BEMEFA in samenwerking met AMS (Advanced Management Software) de applicatie uitgebreid naar tablets en smartphones met verschillende besturingssystemen. Begin 2015 werden er ook drie demo's georganiseerd door BEMEFA: **(1)** voor de overheid (FOD Volksgezondheid, FAVV en FAGG), **(2)** voor fabrikanten van gemedicineerde voeders en **(3)** voor dierenartsen.

Sinds april 2015 werd de applicatie ook goedgekeurd onder de vorm van een **proefproject** (in afwachting van de definitieve uitgebreide erkenning door de bevoegde ministers) en kunnen

dierenartsen en fabrikanten ook effectief instappen. Lees hierover meer op de website van BEMEFA, onder de rubriek [Dossiers > Techniek > Elektronisch Voorschrift](#).

Een belangrijks stap voorwaarts, is dat de data uit de voorschriften ook exporteerbaar zijn naar Excel en dat deze ook nuttig kunnen zijn in het kader van datacollectiesystemen. Bovendien moet hiermee niet meer zwaar geïnvesteerd worden in PDA's.

12.3 Gemedicineerde voeders

12.3.1 Convenant zink

Sinds september 2013 zijn de tijdelijke gebruikstoelatingen van 4 gemedicineerde voormengsels op basis van zinkoxide (ZnO) een feit en kan er, na voorschrift van een dierenarts, gemedicineerd voeder met ZnO (2000 / 2500 ppm Zn) worden geproduceerd binnen de **spenenproblematiek bij biggen**. In het kader van het [Convenant Gemedicineerde voeders](#) kunnen deze gemedicineerde voeders nog steeds op de hoofdmenger geproduceerd worden (beheersmaatregelen in acht nemend).

Parallel met deze verhoogde zinkgehalten ging BEMEFA, omwille van milieuoverwegingen, een convenant aan samen met de Ministers van Volksgezondheid en van Landbouw. Doel hiervan is om het zinkgehalte in varkensvoeders in de afmestfase (> 23 kg) vrijwillig te verlagen van maximum 150 ppm naar maximum 110 ppm. Meer dan 80 fabrikanten uit België en Nederland die dit type varkensvoeder produceren, ondertekenden het convenant. Al deze bedrijven nemen ook deel aan een specifiek bemonsteringsplan (zie [4.1.2 Meerdere \(specifieke\) bemonsteringsplannen](#)).

Eind oktober 2014 evalueerden BEMEFA en de FOD Volksgezondheid het Convenant Zink zeer positief. De goede opvolging blijkt zowel uit de resultaten van BEMEFA's sectoraal bemonsteringsplan (95% van de geanalyseerde stalen in 2014 tonen een conform resultaat (mits aftrek van de analytische meetfout)), als uit de resultaten van het Federaal Voedselagentschap (100% conform). BEMEFA kreeg een pluim voor de **goede opvolging** van het convenant en voor de acties die de beroepsvereniging ondernam ter sensibilisering van zowel binnenlandse als in het buitenland gevestigde fabrikanten (die vleesvarkensvoeders afzetten op de Belgische markt).

Het inschatten van de aanwezige hoeveelheid zink in de grondstoffen is een leerproces en blijft een **aandachtspunt**. De gunstige resultaten en de EFSA opinie, waarin gesteld wordt dat het zinkgehalte als additief verlaagd kan worden tot 100 ppm in vleesvarkenvoeders i.p.v. 150 ppm, gaven aanleiding tot de denkpiste om de norm die in het convenant gesteld waren te verlagen van 110 ppm naar 100 ppm. Uiteindelijk werd beslist om niet aan het maximale gehalte te sleutelen voor 2015.

12.3.2 Enquête

Sinds het productiejaar 2009 verzamelt BEMEFA gedetailleerde **gegevens over de productie van gemedicineerde voeders (MF)**, en het **gebruik van gemedicineerde voormengsels en actieve substanties**. In 2014 en 2015 werden de cijfers van respectievelijk 2013 en 2014 verzameld en verwerkt.

De productie van gemedicineerde voeders is in België vooral bestemd voor varkens en meer specifiek voor biggen. Minder dan 4% van het varkensvoeder in België is (na diergeneeskundig voorschrift) gemedicineerd met antibiotica en iets meer dan 2% is gemedicineerd met een ontwormingsmiddel. In 2014 werd een sterke opmars van gemedicineerde biggenvoeders met ZnO genoteerd.

Op basis van de beschikbare gegevens stelde BEMEFA ook **31 rapporten** op (voor 31 fabrikanten) die de evolutie aantonen van de productie van gemedicineerde voeders over de jaren 2009–2011–2013. Al deze rapporten werden begin 2015 uitgestuurd naar de desbetreffende fabrikanten. Deze rapporten slaan niet alleen op de evolutie van de verschillende types gemedicineerde voeders voor varkens (uitgesplitst voor 2 categorieën, zijnde biggen en andere varkens), maar tonen ook de evolutie aan van het aandeel varkensvoeder dat gemedicineerd is (per type en per categorie).

Als “type” kan een onderscheid gemaakt worden tussen **(1)** antibiotica, **(2)** ontworming en **(3)** ZnO. Alle betrokken fabrikanten werden uitgenodigd voor een plenaire toelichtingsvergadering op 26/03. De rapporten werden door de aanwezige fabrikanten (een 10-tal) gewaardeerd en de vraag werd aan BEMEFA gesteld om ook de gegevens 2014 in het rapport te verwerken.

12.4 Feed Design Lab

Op 4 april 2014 werd het Feed Design Lab (FDL) officieel ingehuldigd, een project dat werd opgericht in nauwe samenwerking met BEMEFA. Een ding is zeker, het opleiding- en innovatiecentrum heeft het voorbije jaar niet stil gezeten. Op vandaag telt het zelfs **60 partners** die het initiatief mee ondersteunen. In januari 2015 werd Mia Eeckhout benoemd als **nieuwe voorzitter** van het lab. Zij nam hiermee de fakkel over van Yvan Dejaegher, wiens driejarig mandaat ten einde liep. FDL wakte al snel de nieuwsgierigheid van verschillende verenigingen. Zo mocht het onderzoekcentrum regelmatig geïnteresseerde bezoekers ontvangen, zoals de Europese landbouwjournalisten, ILVO en Boerenbond.

Het voorbije jaar werden er verschillende activiteiten van het lab gestart, steeds met als doel diervoeders te verbeteren en te innoveren aan de hand van de juiste technologische faciliteiten. Ook heeft FDL haar medewerking aan meerdere projecten verleend, zoals het gebruik van algen in Veevoer. In maart 2015 organiseerde FDL ook een symposium met als thema het diervoederbedrijf van 2025. Verder werd de **opleiding procestechnologie** ook zeer positief onthaald. Deze opleiding biedt een basiskennis over de technologie van de productie, welke machines in het mengvoederproces zitten, welke kwaliteitseisen technologisch worden vastgelegd, de energieconsumptie, de batchproductie, het maalproces, het mengproces, het pelleteren, de hygiënisering, koeling, de productieprocesstappen en nog veel meer!

Ten slotte vond er vanuit FDL ook een **studiereis naar Zwitserland** plaats, waarbij de bedrijven UFA (grootste mengvoederbedrijf in Zwitserland), Bühler en de grootste productiesite ter wereld van DSM werden bezocht.

13 Studiereis China

In maart 2015 maakte BEMEFA een studiereis naar China. Deze studiereis stond in het teken van het onderzoek van de **mogelijkheden tot export naar China**, van diervoeders maar ook van varkensvlees.

Er werden **werkbezoeken** uitgevoerd aan verschillende bedrijven:

- mengvoederfabrieken (COFCO en De Heus)
- een premixfabriek (Nuscience)
- een varkensslachthuis
- een vleesverwerkend bedrijf (COFCO MEAT)
- een zeugenbedrijf (3.000 zeugenplaatsen)
- een leghennenbedrijf (500.000 dieren)

Via de bemiddeling van de provincie Oost-Vlaanderen, werd ook een B2B ontmoeting geregeld met mogelijke lokale partners. Alle leden van de BEMEFA-delegatie kregen de gelegenheid om hun activiteiten te presenteren.

Afsluitend vond ook een bezoek plaats aan de Belgische ambassade te Peking, waar de delegatie er nogmaals de nadruk op legde dat – in aanloop van de Koninklijke missie in juni 2015 – alles in gereedheid diende te worden gebracht om meer en vlottere export naar China te kunnen realiseren. Belangrijk is hierbij dat alle belanghebbenden samenwerken (binnen een schakel, maar ook doorheen de keten)!

